

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small white dot, and the letter "k" has a small white crossbar. The background of the page features a large, abstract graphic of overlapping pink and white curved shapes.

Anna Viikari

Tomi Vuorisalo

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Opinnäytetyö, 2021

JÄLKIHUOLTONUORTEN OSALLISUUS KICK OFF -BIISILEIRILLÄ JA VAIKUTUKSET HYVINVOINTIIN

TIIVISTELMÄ

Anna Viikari & Tomi Vuorisalo

Jälkihuoltonuorten osallisuus Kick Off -biisileirillä ja vaikutukset hyvinvointiin

50 sivua, 4 liitettä

Syksy 2021

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia yhteistyökumppani Kukulori ry:n Kick Off -biisileiri verkossa -hankkeeseen osallistuneiden lastensuojelun jälkihuollon piirissä olevien nuorten osallisuutta biisileirillä sekä leirin vaikutuksia nuorten hyvinvointiin. Tavoitteena oli tuottaa käyttökelpoista tietoa hankkeen toteuttajille sekä mahdollisille muille toimijoille. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää hankkeen arvioinnissa ja jatkokehittämisessä.

Tutkimusaineiston keruu toteutui kyselylomakkeen avulla. Kyselylomake sisälsi yhteensä kaksi sivua strukturoituja väitteitä ja avoimia kysymyksiä. Väitteisiin vastaajille annettiin valmiit vastausvaihtoehdot, minkä lisäksi heillä oli mahdollisuus vastata vapaamuotoisesti tiettyihin kysymyksiin. Väitteiden osalta hyödynnettiin täysin samaa mieltä, täysin eri mieltä -Likert-asteikkoa. Tutkimuksen aineisto koostui kyselylomakkeen vastauksista. Kyselyyn vastasi neljä kuudesta biisileirin osallistujasta.

Aineistosta selvisi, että biisileirillä oli ollut vastaajien elämään positiivisia vaikutuksia. He olivat saaneet elämänsä mielekästä tekemistä ja päässeet toteuttamaan itseään. Leiri oli saanut aikaan muutoksia osallistujien elintavoissa, ja yksi vastaajista oli raitistunut leirin jälkeen. Aineistossa korostuivat myös biisileirin musiikilliset vaikutukset – se oli lisännyt osallistujien kiinnostusta musiikkia kohtaan ja kehittänyt heidän musiikillisia taitojaan. Biisileirillä oli lisäksi sosiaalisia suhteita edistäviä vaikutuksia.

Aineistoon peilaten voidaan todeta biisileirin edistäneen osallistujien osallisuutta ja hyvinvointia sekä vähentäneen syrjäytymisen riskiä henkilökohtaisten, sosiaalisten ja musiikillisten vaikutusten seurauksena. Biisileiritoimintaa olisi mahdollista soveltaa eri kohderyhmille ja keskittyen eri musiikkityyleihin. Biisileirikonseptia voitaisiin hyödyntää myös evankelis-luterilaisen kirkon työssä.

Asiasanat: hyvinvointi, jälkihuolto, kyselytutkimus, musiikki, osallisuus, syrjäytyminen

ABSTRACT

Anna Viikari & Tomi Vuorisalo

Participation of Juvenile Aftercare Clients in the Kick Off Song Camp and it's Effects on the Well-Being

50 pages, 4 appendices

Autumn 2021

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Option in Diaconal Work, Option in Christian Youth Work

Bachelor of Social Services

The purpose of this thesis was to research the participation of the child welfare aftercare youth who participated in the Kick Off online song camp project organised by the cooperation partner Kukurio ry, and the effects of the camp on the well-being of the youth. The aim was to produce useful information for the executors of the project and other possible actors. The results of the thesis may be utilised in the evaluation and further development of the project.

Data acquisition was executed using a questionnaire. The questionnaire included altogether two pages of structured claims and open questions. For the claims, the respondents were given ready answer options, and they also had the possibility to answer freely to certain questions. For claims, a five-point Likert scale (completely agree - completely disagree) was used. The data consisted of the answers to the questionnaire. Four out of six song camp participants answered the questionnaire.

The data showed that the camp had had positive effects on the lives of the respondents. They had gotten meaningful content in their lives and had the possibility to fulfill themselves. The camp had induced changes in the life habits of the participants, and one of the respondents had given up drinking alcohol after the camp. Also, the musical effects of the camp were emphasized in the data. The camp had increased the participants' interest towards music and developed their musical skills. Additionally, the song camp had conducive effects on social relations.

Reflecting the data, it can be stated that the song camp promoted the participation and well-being of the participants and decreased the risk of social exclusion as a result of personal, social and musical effects. Song camp activity could be applied for different target groups and focused on different music genres. The song camp concept could also be utilised in the work of the Evangelical Lutheran Church of Finland.

Keywords: aftercare, inquiry, music, participation, social exclusion, well-being

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 OSALLISUUS JA HYVINVOINTI	5
2.1 Osallisuus ja osallisuuden edistäminen.....	5
2.2 Hyvinvoinnin osatekijät.....	7
2.3 Musiikin vaikutukset hyvinvointiin.....	10
3 NUORTEN SYRJÄYTYMINEN	13
4 LASTENSUOJELUN JÄLKIHUOLTO	15
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	16
5.1 Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	16
5.2 Tausta ja yhteistyökumppani.....	17
5.3 Aineiston keruu, aineisto ja analyysi	18
6 TULOKSET	20
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	23
8 LOPUKSI	26
8.1 Pohdinta ja kehitysehdotukset	26
8.2 Musiikki seurakuntatyössä	28
8.3 Eettisyys ja luotettavuus.....	30
8.4 Ammatillinen kasvu	32
LÄHTEET.....	36
LIITE 1. Saatekirje	42
LIITE 2. Kyselylomake	43
LIITE 3. Suostumuslomake	45
LIITE 4. Tulokset.....	46

1 JOHDANTO

Hyvinvointi kuvastaa yksilön terveydentilaa, materiaalista hyvinvointia sekä elämänlaatua (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Hyvinvointi). Osallisuus on hyvinvointia tukeva ja syrjäytymistä ehkäisevä tekijä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Osallisuus). Osallisuus ja hyvinvointi korreloivat keskenään – heikentyneellä osallisuuden kokemuksella on yhteys yksinäisyyteen, psyykkiseen kuormittuvuuteen, sekä heikentyneeseen työkykyyn. Vastaavasti osallisuuden kokemuksella on positiivisia vaikutuksia hyvinvointiin, turvallisuuteen sekä luottamukseen omaan tulevaisuuteen ja mahdollisuuksiin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet.)

Lastensuojelun jälkihuolto tukee ja vahvistaa avohuollon sijoituksen tai sijaishuollon jälkeen nuorta siirtymään kohti itsenäistä elämää (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Jälkihuolto). Lastensuojelun jälkihuollossa oli vuonna 2017 7894 nuorta. Jälkihuoltonuorten määrä tulee kasvamaan jälkihuollon ikärajan noustua vuoden 2020 alusta 21 ikävuodesta 25 ikävuoteen. (Tasala 2019.) Jälkihuollon asiakkaina oleville nuorille on tärkeää tarjota juuri heille kohdennettua toimintaa, jonka suunnittelussa huomioidaan nuorten toiveet ja kiinnostuksen kohteet.

Tutkimuksellinen opinnäytetyö tarkastelee lastensuojelun jälkihuollon piirissä olevien nuorten osallisuuden kokemuksia Kick Off -biisileirillä sekä sen vaikutuksia heidän hyvinvointiinsa. Kick Off -biisileiri verkossa on kansalais- ja ihmisoikeusjärjestö Kukunori ry:n Helsingin kaupungin kanssa yhteistyössä toteuttama hanke, jolla tuetaan lastensuojelun jälkihuollon piirissä olevien nuorten osallisuutta rap-musiikin tekemisen kautta. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa analysoidun kyselylomakkeen (Liite 2) avulla tietoa hankkeen vaikutuksista. Tuotettu tieto tukee hankkeen arviointia ja toiminnan jatkokehittämistä.

2 OSALLISUUS JA HYVINVOINTI

2.1 Osallisuus ja osallisuuden edistäminen

Osallisuus on subjektiivista kokemusta kuulumisesta ja kuulluksi tulemisesta. Se edistää yksilön hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä. Parhaimmillaan osallisuus rakentuu vastavuoroisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Kuulluksi tuleminen, sekä yhteisistä että omaan elämään vaikuttavista asioista päättäminen ja kohtaamiset toisten ihmisten kanssa rakentavat osallisuutta. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Osallisuus; Isola ym. 2017; Huhtinen-Hildén & Karjalainen 2019, 13; Känkänen 2013, 71–72; Särkelä-Kukko 2014, 36.)

Osallisuus voidaan jakaa kolmeen eri osa-alueeseen. Oman elämän osallisuudessa henkilöllä on mahdollisuus vaikuttaa siihen, millaista elämää hän elää. Hän voi lisäksi osallistua haluamiinsa palveluihin ja toiminnan muotoihin. Yhteisöllisessä osallisuudessa ja vaikuttamisen prosesseissa henkilö saa olla osana yhtä tai useampaa yhteisöä sekä vaikuttaa haluamiinsa asioihin. Yhteiseen hyvään liittyvässä osallisuudessa henkilöllä on mahdollisuus toimia yhdessä, nauttia yhteydestä muihin ihmisiin ja tulla huomioiduksi. (Isola ym. 2017.)

Osallisuutta voidaan tukea ja edistää monin keinoin. Yksilön tasolla osallisuuden edistämiseen kuuluvat esimerkiksi terveyden, hyvien elämäntapojen ja elämäntapojen tukeminen, sosiaalisten kykyjen vahvistaminen sekä vaikutusmahdollisuuksien olemassaolo. Näitä voidaan tarvittaessa tukea sosiaalityön keinoin. Yhteisötasolla osallisuutta voidaan edistää muun muassa vähentämällä yksinäisyyttä, parantamalla eri ryhmien mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua vapaa-ajantoimintaan sekä vahvistamalla yksilön kokemusta omasta merkityksellisyydestä. Yhteiskunnallisella tasolla kokemus riittävästä

toimeentulosta, tuen saannin mahdollisuuksista sekä yhteiskuntaan kuulumisesta vahvistavat osallisuutta. (Rouvinen-Wilenius 2014, 55; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Osallisuus.)

Osallisuutta voidaan edistää yhteiskuntarakenteiden ja kunnallisten palveluiden avulla – työllisyys- ja terveystalvelut ovat ensisijaisen tärkeitä osallisuuden kannalta. Palveluiden onnistunut kehittäminen voi myös lisätä osallisuutta. Osallisuuden kannalta tärkeässä asemassa ovat myös erilaiset yhteisöt, kuten esimerkiksi oppilaitokset, työpaikat, seurakunnat ja harrastusseurat. Tarjoamalla sosiaalista kanssakäymistä tukevaa toimintaa edistetään kokemusta osallisuudesta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Osallisuuden edistäminen; Isola ym. 2017.)

Suomessa lainsäädännöllä pyritään tukemaan kansalaisten osallisuutta. Nuorisolain (L1286/2016) ensimmäisenä tavoitteena on alle 29-vuotiaiden nuorten osallisuuden edistäminen sekä osallistaminen yhteiskunnalliseen kehittämiseen. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023 keskittyy alle 29-vuotiaiden nuorten – vuonna 2018 noin 1,8 miljoonaa – syrjäytymisen ehkäisyyn ja osallisuuden tukemiseen kohdennetun mielenterveyshuollon, nuorisotakuun, koulutuksen moniammatillistamisen, nuorisotyön, asumisneuvonnan ja -ohjauksen sekä nuorten talouden hallinnan avulla. Ohjelma pyrkii myös uudistamaan lastensuojelun jälkihuoltoa moniammatillisemmaksi, tukemaan nuorten harrastustoimintaa ja mahdollisuutta osallistua valtakunnalliseen päätöksentekoon. Lisäksi ohjelma keskittyy nuorten turvallisuuden vahvistamiseen sekä kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäisemiseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020.)

Osallisuus on myös lasten oikeus. Siitä huolimatta lasten osallisuus on lastensuojelun piirissä melko uusi ilmiö, eikä edelleenkään toteudu kaikissa tilanteissa. Lasten osallisuuden vahvistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksien tukemiseen on kehitetty erilaisia toiminnallisia, taidelähtöisiä ja dialogisia menetelmiä. Myös lastensuojelulaki ja lapsiasiavaltuutetun työ takaavat lasten osallisuuden toteutumista, ja lastensuojelutaustaa omaavien nuorten tiimi edistää

nuorten osallisuutta muun muassa tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua lastensuojelutyön kehittämiseen. (Känkänen 2013, 71–73.)

Yhteisöllisyys ja osallisuus ovat olleet tärkeässä asemassa seurakunnissa koko niiden olemassaolon ajan. Suomessa seurakuntien toiminta on kuitenkin liukunut ajan myötä keskittymään työntekijöiden toteuttamaan ohjelmaan, jossa seurakuntalaiset ovat vain vastaanottajia ja toiminnan kohteita. Viime vuosikymmeninä kirkossa on pyritty takaisin kohti seurakuntalaisten aitoa osallisuutta sekä mahdollisuutta vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja olla mukana toteuttamisessa omaehtoisesti. Muun muassa vapaaehtoistoimintaa ja jumalanpalvelusten toteuttamista yhdessä seurakuntalaisten kanssa on vahvistettu. Myös käytetty kieli vaikuttaa osallisuuden kokemukseen ja sen mahdollisuuteen. Seurakuntalaisista tulisi puhua toimijoina ja työntekijöiden tasavertaisina kumppaneina seurakuntaelämässä, ei toiminnan kohteina. Käytettyyn kieleen vaikuttaa merkittävästi seurakunnan työntekijöiden suhtautuminen seurakuntalaisiin – nähdäänkö heidät vain yleisönä vai osana seurakuntayhteisöä. (Thitz 2013, 37–39, 42, 46, 79, 81–82, 91.)

2.2 Hyvinvoinnin osatekijät

Ihmisen hyvinvointiin vaikuttavat monenlaiset tekijät. Näitä ovat muun muassa sosiaaliset suhteet, onnellisuus, itsensä toteuttaminen, luovuus ja sosiaalinen pääoma. Myös perinnölliset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Hyvinvointi; Isola ym. 2017; Ojanen 2011, 27, 205.) Nuorten hyvinvointia heikentävät tekijät liittyvät useimmiten osallisuuteen, mielenterveyden ongelmiin, koulukiusaamiseen ja elintapoihin, esimerkiksi päihteiden käyttöön (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet. Nuorten hyvinvointi).

Uskonnollisuus ja usko ovat yhteydessä onnellisuuteen ja toisten auttamiseen, jotka vahvistavat toisiaan. Seurakunnilla ja niiden toiminnalla voi olla positiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin myös esimerkiksi järjestettyjen hiljaisuuden retriittien kautta, ja sekä pyhän kohtaamisen kokemus että rukous vahvistavat

hyvinvointia. Seurakuntayhteys ja yhteisöllinen toiminta voivat näin ollen edistää monella tapaa ihmisen hyvinvointia. (Thitz 2013, 43; Ojanen 2011, 210–211.)

Ihmisen hyvinvointi ja kyky selviytyä heikkenevät kielteisten asioiden kasautuessa elämään samanaikaisesti. Erityisesti traumaattisilla kokemuksilla on merkittäviä mielialaa ja hyvinvointia heikentäviä vaikutuksia. Myös turvaton ympäristö heikentää hyvinvointia – ihmiset voivat huonommin ympäristössä, jossa he kohtaavat usein uhkaa, pakkoa ja alistamista. Vastaavasti myönteisillä tapahtumilla on ihmisen mielialaa edistävä vaikutus. Mielialaan vaikuttavat sosiaalinen kanssakäyminen, arkiset mieluisat asiat sekä kokemukset onnistumisesta. Ympäristössä, jossa ihminen kokee olevansa turvassa, syntyy enemmän myönteisiä kuin kielteisiä tunteita. (Ojanen 2011, 206–207.)

Useimmat tutkijat ovat todenneet hyvinvoinnin peruspilareiksi ihmisen itsenäisen toimijuuden ja osallisuuden. Amartya Senin ja Martha Nussbaumin 1980-luvulta alkaen kehittänyt teoria perustaa hyvinvoinnin toimintakykyyn, jonka pohjalta ihmisellä on mahdollisuus tehdä vapaita valintoja ja toteuttaa valitsemiaan toimia. Hyvinvoinnin kannalta oleellisia toimintakykyä ja toimintoja ovat sekä perustavanlaatuisen tarpeiden tyydyttäminen, kuten riittävä ruoka ja terveys, että monitahoisemmat ilmiöt, kuten yhteisöllisyys. Kun ihmisellä on tarpeeksi toimintakykyä, hän saattaa mielellään käyttää sitä toisten ihmisten auttamiseen sen sijaan, että keskittyisi vain oman hyvinvointinsa lisäämiseen. (Aaltio 2013, 54; Sen 2009, 289.)

Len Doyal ja Ian Gough nimeävät vuonna 1991 julkaistussa teoriassaan yleismaailmalliset perustarpeet, jotka ovat hyvinvoinnin lähtökohtana. Yksi näistä perustarpeista on henkilökohtainen autonomia. Vuorovaikutus ja muu inhimillinen toiminta edellyttävät näiden perustarpeiden tyydyttymistä. (Aaltio 2013, 58–60.) Kolmas teoria, joka käsittelee hyvinvoinnin ja ihmisen oman toimijuuden suhdetta, on Aaron Antonovskyn 1900-luvun loppupuolella kehittämä salutogeeninen teoria. Ihmisen terveyteen ja sen seurauksena hyvinvointiin ei vaikuta yksinomaan kuormittavien tekijöiden määrä vaan se, miten kuormitukseen reagoi. Mikäli ihmisellä on tunne siitä, että hän hallitsee elämässään yllättäviäkin kuormittavia tilanteita, vaikuttaa se positiivisesti

hyvinvointiin. (Aaltio 2013, 65–66.) Ihmisen kyky selviytyä vastoinkäymisistä on täten yksilöllinen – toiset kestävät suuriakin haasteita, kun taas toisille pienemmätkin vastoinkäymiset voivat osoittautua lähes ylitsepääsemättömiksi (Ojanen 2011, 206).

Abraham Maslow'n vuonna 1943 julkaisema tarvehierarkia tarjoaa yhdenlaisen näkökulman hyvinvointiin. Tarvehierarkian pohjana ovat elämän perustarpeet – terveenä pysyminen ja riittävä elanto. Toisena hierarkiassa on turvallisuus, johon liittyy myös tulevaisuuteen varautuminen. Kolmas tarvehierarkian osa on liittyminen, joka käsittelee ihmisen kokemusta kuulumisen tunteesta, rakkauden kokemisesta ja omasta vastuullisuudesta. Neljäs hierarkian osa, arvostus, liittyy ihmisen kokemuksiin omasta arvostaan ja puutteistaan, viides taas itsensä toteuttamiseen – identiteettiin ja onnellisuuden tavoittamiseen. Viimeisenä Maslow'n tarvehierarkiassa käsitellään elämän suuria kysymyksiä elämän tarkoituksesta ja kuoleman jälkeisyydestä. Kolmea ensimmäistä tarvetta ja niiden toteutumista voidaan tutkia melko objektiivisesti, kun taas kolme viimeistä perustuvat vahvasti ihmisen omaan kokemukseen. Näiden tarpeiden riittävä tyydyttyminen on hyvinvoinnin edellytyksenä. (Ojanen 2011, 18–19.)

Hyvinvointia mitataan monella tavalla, ja eri tarkastelutavat soveltuvat eri käyttötarkoituksiin. Väestön materiaallinen elintaso bruttokansantuotteella mitattuna kertoo taloudellisesta tilanteesta, mutta jättää ulkopuolelle monia muita hyvinvoinnin kannalta oleellisia seikkoja. Erilaiset indikaattorit, joilla mitataan muun muassa väestön köyhyyttä, elinikää tai huono-osaisuutta, kuvaavat objektiivisesti ihmisten tilannetta, mutta näistä havainnoista puuttuu koetun hyvinvoinnin merkitys. Subjektiiivisissa hyvinvoinnin kokemuksissa puolestaan tulevat esiin ihmisten erilaiset näkemykset siitä, mitä on hyvinvointi, eivätkä tulokset aina ole yhdensuuntaisia objektiivisten mittareiden kanssa. Tämä pakottaa puntaroimaan, mitä lopulta on hyvinvointi ja miten sitä saataisiin jakaantumaan tasapuolisesti kaikkien ihmisten kesken. (Aaltio 2013, 52–54.)

Ihmisten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa laajemmalla, yhteiskunnallisella tasolla. Suomessa on käynnistetty valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisprosessi, niin kutsuttu sote-uudistus. Uudistuksen tavoitteena on

pienentää hyvinvointieroja ja kehittää palveluiden laatua kustannustehokkaasti. Sote-uudistuksessa keskitytään prosessien tehostamiseen, palveluiden integrointiin sekä digitalisaatioon. Uudistuksen seurauksena kunnat ja maakunnat tulevat vastaamaan yhdessä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Kuntien on mahdollista tukea asukkaiden osallisuutta ja hyvinvointia esimerkiksi koulutuksen, varhaiskasvatuksen sekä liikunta- ja kulttuuripalveluiden avulla. (Niemelä 2016, 87, 95–96.) Nuorten hyvinvointia voidaan edistää vahvistamalla palvelujärjestelmää ja osallisuutta myös silloin, jos nuorella on haasteita työelämään kiinnittymisessä. Palveluiden siirtyessä hallinnollisesti maakuntatasolle kuntien ja lähiyhteisöjen rooli tulee korostumaan nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. (Kainulainen, Paananen, Surakka, Saari 2016, 67).

2.3 Musiikin vaikutukset hyvinvointiin

Taiteen ja kulttuurin merkitys yksilölle säilyy läpi elämän, myös elämänmuutosten keskellä. Lastensuojelun piirissä olevat lapset ja nuoret tarvitsevat monien muiden ihmisryhmien tavoin mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen ja siitä nauttimiseen. Parhaimmillaan kulttuuritoiminta voi ehkäistä syrjäytymistä, ja sitä voidaan hyödyntää sosiaali- ja terveydenhuollossa monin eri tavoin. (Liikanen 2010, 25.) Taide edistää ihmisen hyvinvointia. Sillä on yhteys positiiviseen terveyteen, elämäkokemuksiin, sosiaalisten suhteiden muodostumiseen ja elämän merkityksellisyyteen. (Liikanen 2003.) Erilaiset luovat työskentelytavat, kuten ryhmätoiminta, voivat antaa mahdollisuuden irrottautua aiemmin muodostuneista rooleista, rakentaa uudelleen käsitystä itsestä, käsitellä omaa menneisyyttä sekä tarjota uusia näkökulmia omaan elämään. Tilaisuus tulla nähdyksi omana itsenään, ilman roolia, voi parhaimmillaan tuottaa yksilölle merkityksellisyyden kokemuksia. (Känkänen 2013, 91; Isola ym. 2017.)

Musiikilla on merkittäviä vaikutuksia ihmisen mielialaan – rytmikäs musiikki virkistää ja tuo energiaa, mollipainotteinen musiikki saa mielen alakuloiseksi (Ojanen 2011, 128). Lisäksi musiikki vaikuttaa oppimiseen, muistiin ja tunne-elämään. Vaikutus ei kuitenkaan ole pelkästään musiikin ansiota, vaan osansa

on myös musiikkiin liittyvällä oheistoiminnalla. Yhteisen musiikin tuottamisen sosiaalisuus, ryhmään kuulumisen kokemus ja jaettu luottamus saavat aikaan positiivisia vaikutuksia, jotka näkyvät niin objektiivisina kuin subjektiivisina muutoksina. Musiikin yhdistävä vaikutus näkyy jopa aivotutkimuksissa. (Hyypä 2013, 101–104.) Yhdessä toteutettavan luovan toiminnan on huomattu lisäävän kommunikaatiota ihmisten välillä sekä edistävän osallisuutta. Enemmän kuin fyysinen osallistuminen, osallisuutta vahvistaa mahdollisuus vaikuttaa ryhmätilanteeseen, mikä voi lisätä kokemusta oman elämän hallinnasta. Erityisesti nuorilla musiikki on merkittävä osa käsitystä itsestä ja sen avulla käsitellään ja säädellään tunteita. Musiikki voi auttaa purkamaan pahaa oloa ja sen kautta voi myös pohtia omaa elämäänsä. (Huhtinen-Hildén 2019, 29, 35.) Hengellisissä tilaisuuksissa musiikilla on tärkeä tehtävä tunnelman luoja (Ojanen 2011, 128–129). Hengellisten tilaisuuksien musiikki liittyy yhteisöllisyyteen – yhdessä laulaminen ja soittaminen onkin oleellinen osa evankelis-luterilaisen kirkon toimintaa.

Musiikilla on useita terveydellisiä vaikutuksia. Sekä musiikin kuuntelu että itse laulaminen ja soittaminen vaikuttavat vireystilaan. Musiikki voi virkistää tai rauhoittaa. Vaikutus näkyy konkreettisesti elimistössä. Sydämen syke hidastuu, verenpaine laskee ja stressihormonin tuotanto vähenee rauhoittavaa musiikkia kuunneltaessa. Myös aineenvaihdunta ja aivojen verenkierto vilkastuvat musiikin vaikutuksesta. On todettu, että erityisesti itselle mieluisan musiikin kuuntelu tuottaa positiivisia vaikutuksia. Se aktivoi aivojen palkitsemisjärjestelmää, joka tuottaa mielihyvää. (Heikkinen 2012, Aivoliitto 2018.)

Musiikin vaikutukset ihmisen hyvinvointiin ovat moninaisia. DeNoran (2015, 6, 63, 65–68) mukaan musiikki voi toimia turvapaikkana. Sen avulla on mahdollista ottaa etäisyyttä omaan ympäristöönsä, kun taas toisaalta musiikki voi auttaa sopeutumaan tiettyyn tilanteeseen. Itse valitun musiikin kuuntelu julkisissa tiloissa esimerkiksi kuulokkeilla voi saada ihmisen näkemään senhetkisen tilanteen eri tavalla kuin muut paikalla olijat. Ympäristöstä välittyvä tunnelma muuttuu musiikkivalintojen seurauksena. Toisaalta musiikin käyttö turvapaikkana voi eristää ihmisiä toisistaan, mutta se antaa myös mahdollisuuden selviytyä haastavista tilanteista, kuten stressaavasta matkustamisesta. Musiikki itsessään

auttaa säätelemään tunteita, ja sen kulttuurisidonnainen, yhteisöllinen luonne tekee musiikista hyvinvoinnin aktiivisen osan.

Mahdollisuus tuottaa itsensä ulkopuolelle jotain merkityksellistä voi vahvistaa ihmisen osallisuuden kokemusta ja tuoda esiin jotain sellaista, mitä ihminen ei ole aiemmin pystynyt sanoittamaan (Isola ym. 2017). Musiikin tekemisessä tämä näkyy vahvasti. Yancyn ja Hadleyn (2012) mukaan rap-musiikki tarjoaa alustan, jolla erityisesti nuoret pystyvät tuomaan esiin aiemmin piilossa olleita puolia itsestään ja käsittelemään erilaisia, osittain hyvinkin negatiivisia, tunteita ja ajatuksia rakentavasti. Rap- ja hip-hop-musiikin käyttö terapiassa tarjoaa nuorille mahdollisuuden ilmaista tunteitaan ja ajatuksiaan itselleen luontevalla tavalla. Oman musiikin tekemisen lisäksi valmiiden kappaleiden kuuntelu ja esittäminen antavat mahdollisuuden käsitellä omia kokemuksia peilaamalla niitä valmiiden kappaleiden sanoituksiin ja mahdollisesti muokkaamalla sanoituksia tilapäisesti omaan tarinaan sopivaksi. (Yancy & Hadley 2012, xxv, xxix, xxxi, xxxiii-xxxv.)

Rap- ja hip-hop-musiikin käytöllä musiikkiterapiassa on monia positiivisia vaikutuksia. Yhteinen musiikin tekeminen vaikuttaa itseluottamuksen kasvuna ja vahvempana uskona omiin kykyihin. Ryhmätoiminta auttaa myös näkemään toiset osallistujat uudella tavalla ja löytämään itselle uudenlaisia rooleja. (McDonald & Viega 2012, 169.) Musiikin tekemisen prosessi voi lisätä osallistujien valmiutta ottaa vastuuta ryhmästä sekä vastaanottaa palautetta itse kirjoitetusta tekstistä toisilta osallistujilta. Positiivinen palaute antaa osallistujille mahdollisuuden olla ylpeitä omista saavutuksistaan, ja prosessin vaiheiden kautta osallistujat voivat kasvaa ihmisinä sekä kiinnittyä paremmin omiin yhteisöihinsä. (McFerran 2012, 179–180, 186.)

3 NUORTEN SYRJÄYTYMINEN

Syrjäytyminen on ihmisen hyvinvointia heikentävä tekijä (Ojanen 2011, 27–28). Syrjäytyminen tarkoittaa yhteiskunnasta irtaantumista (Helsingin kaupungin hallintokeskus 2009). Syrjäytyminen on huono-osaisuutta kuvaava käsite, johon liittyy niin koulutuksen ja työn ulkopuolelle jäämistä kuin sosiaalisten verkostojen puuttumista. Syrjäytymiseen liittyy yleensä useiden hyvinvoinnin kannalta oleellisten tekijöiden puutetta. Nuorten syrjäytymistä ehkäisevässä toiminnassa tuleekin keskittyä nuorten osallisuuden edistämiseen sekä yksilön tukemiseen. Suomessa on arvioitu olevan noin 14 000–100 000 syrjäytymisvaarassa olevaa tai syrjäytynyttä nuorta. Arvioiden suuri vaihtelu johtuu käsitteen määrittelyn vaikeudesta. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet. Nuorten syrjäytyminen; Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Vastuualueet. Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen; Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy.)

Syrjäytyminen sanana viittaa siihen, että henkilö olisi itse omalla toiminnallaan saanut aikaan syrjäytymisensä. Syrjäytynyt on leimaava termi, joka sysää vastuuta syrjäytyneelle itselleen. Kuitenkin monessa tilanteessa syrjäytyminen johtuu yhteiskunnan käytäntöjen ja rakenteiden toimimattomuudesta. Vaihtoehtona olisikin käyttää termiä syrjäytetty. Tämä kuvaa paremmin sitä tilannetta, jossa valtaosa yhteiskunnasta sivuun joutuneista on. (Hamarus & Landén 2014, 187–188.)

Nuorten aikuisten syrjäytymisen ja huono-osaisuuden väliseen suhteeseen kohdistuvan tutkimuksen mukaan syrjäytymisuhan alla olevilla nuorilla on erityisesti haasteita toimeentulon, työllistymisen sekä terveyden osa-alueilla (Karvonen & Kestilä 2014, 171–172). Vuonna 1987 syntyneiden syntymäkohortista tehdyssä tutkimuksessa todettiin, että hyvinvoinnin ongelmat ovat usein ylisukupolvisia. Tutkimuksessa vertailtiin kolmen tekijän – mielenterveysongelmien, jatkotutkimuksen puutteen ja köyhyyden – ylisukupolvista siirtymistä huostassa olleiden, muulla perusteella sijoitettujen ja muun ikäluokan keskuudessa. Koko ikäluokassa huomattiin hyvinvoinnin ongelmien periytyminen

sukupolvelta toiselle, vaikkakin huostassa olleilla ja muulla perusteella sijoitetuilla yhteys vanhempien hyvinvointiin ei ollut yhtä vahva. Kuitenkin näillä nuorilla todennäköisyys kyseisiin hyvinvoinnin ongelmiin oli suurempi kuin muilla saman ikäisillä vanhempien taustasta riippumatta. (Kataja, Ristikari, Paananen, Heino & Gissler 2014, 49.)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttaman vuonna 1987 syntyneisiin lapsiin kohdistuneen tutkimuksen mukaan kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleiden nuorten aikuisten hyvinvointi oli heikompaa ja heidän suoriutumisensa varhaisaikuisuudessa huonompaa muihin saman ikäisiin verrattuna (Reivinen & Vähäkylä 2013, 53, 55–56). Suomalaisiin kohdistuneen kohorttitutkimuksen mukaan teini-iässä sijoituksen läpikäyneillä esiintyi merkittäviä hyvinvoinnin puutteita myöhemmin elämässä (Karvonen & Kestilä 2014, 172). Muihin saman ikäisiin verrattuna huostassa olleet nuoret ovat selvästi harvemmin toisen asteen koulutuksessa, ja suurin osa heistä käy ammattikoulua. Vain harvat huostassa olleet nuoret opiskelevat lukiossa tai korkeakoulussa. Nuoret myös aloittavat toisen asteen opinnot muita ikäisiään myöhemmin, sillä monilla peruskoulun suorittaminen viivästyy. Monilla huostassa olleilla perusaste jää korkeimmaksi koulutukseksi. Tämä on yleisempää pojilla kuin tytöillä, ja se lisää syrjäytymisriskiä. Myös sijoituspaikalla on vaikutusta koulutukseen. Erityisesti laitoksiin sijoitetut tai useassa eri paikassa olleet nuoret jäävät ilman jatkokoulutusta, ja pojilla vaikutus näkyy selkeimmin. (Heino & Johnson 2010, 274–275, 282.)

Huostassa olleet nuoret ovat merkittävästi enemmän sekä työn että koulutuksen ulkopuolella kuin muut saman ikäiset. Eläkkeellä, työttömänä, kotona lapsia hoitamassa sekä muissa toimissa on yli kaksinkertainen määrä näitä nuoria ikäisiinsä verrattuna. Huostassa olleet saavat lapsia aiemmin kuin muut, ja monet heistä ovat yksinhuoltajia. Etenkin naiset jäävät kotiin hoitamaan lapsia eivätkä kouluttaudu perustasoa pidemmälle. (Heino & Johnson 2010, 276–280.)

4 LASTENSUOJELUN JÄLKIHUOLTO

Jälkihuolto on sijaishuollon tai pitkäkestoisen avohuollon sijoituksen jälkeinen palvelu, jolla pyritään turvaamaan lapsen tai nuoren hyvinvointi tarjoamalla tarvittavia tukitoimia. Huostaanotto ja sitä seuraava sijaishuolto ovat viranomaisten viimesijainen keino vastata lapsen turvallisesta kasvusta ja kehityksestä. Huostaanotossa vastuu lapsen hoidosta siirtyy viranomaisille, ja lapselle järjestetään sijaishuolto. Sijaishuoltoprosessissa sosiaalityöntekijä järjestää lapselle sijoituksen perhehoitoon, ammatilliseen perhekotiin, lastensuojelulaitokseen tai muuhun sopivaan kohteeseen. Lastensuojelun jälkihuollon tavoitteena on auttaa sijaishuollossa ollutta lasta kotiutumaan, sekä edistää aikuistuvan nuoren itsenäistymistä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Jälkihuolto; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Huostaanotto; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Sijaishuollon muodot.)

Yhteiskunnan tulee varmistaa, että sijoitettuna ollut nuori saa jälkihuollon avulla riittävät edellytykset itsenäistä elämää varten. Oman perheen ja lähipiirin tuen puuttuessa lastensuojelun jälkihuolto korvaa tätä tarvetta. (Laaksonen 2004, 10–11.) Lapsen tai nuoren kotikunta huolehtii lastensuojelun toteuttamisesta (L 417/2007). Jälkihuolto loppuu viisi vuotta sijoitetun lapsen lastensuojelun asiakkuuden päättymisen jälkeen tai nuoren täyttäessä 25 vuotta (L 417/2007). Lastensuojelun piirissä olleiden nuorten kyky hoitaa arkielämän asioita voi olla riittämätöntä. Jälkihuolto tarjoaa lapselle tai nuorelle tukea asumiseen, koulutukseen, toimeentuloon, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn sekä terveydenhuoltoon liittyen. Jälkihuolto auttaa lisäksi niitä henkilöitä, jotka ovat vastuussa lapsen tai nuoren kasvatuksesta. (Laaksonen 2004, 11; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Jälkihuolto.)

Jälkihuollon tavoitteena on yksilöidä tuki siten, että se vastaa kyseisen nuoren tarpeita tukien hänen itsenäistymistään ja kasvamistaan kohti aikuisuutta. Lapselle, nuorelle ja perheille on ensisijaisen tärkeää, että työntekijä ehtii olla riittävän usein yhteydessä heihin. Moniammatillinen työryhmä toimii keskenään

yhteistyössä tukemalla nuorta. Jälkihuollon tavoitteena on, että sijoitettuina olleille lapsille ja nuorille olisi säännöllisesti tukea saatavilla, ja että se olisi kattavaa. Tuki rakennetaan siten, että se edistää nuoren itsenäisyyttä ja kykyä toimia. On tärkeää, että nuoren on mahdollista pitää kiinni asetetuista tavoitteista. Huono-osaisuuden periytyminen vanhemmalta lapselle pyritään katkaisemaan. Tavoitteena on ylläpitää sijaishuollon aikaisia tekijöitä, jotka ovat tukeneet lapsen tai nuoren hyvinvointia. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Jälkihuolto.)

Lastensuojelun jälkihuolto voi tukea lasta tai nuorta sekä opiskeluun liittyen että opiskelu- tai työpaikan hankkimisessa. Nuoria ohjataan ja tuetaan siten, että se edistäisi heidän itsenäistymistään. Taloudellinen tuki, palveluohjaus ja tuki arkisissa asioissa edesauttaa nuoren asettumista aloilleen. Tukea voidaan antaa lisäksi asumiseen ja harrastustoimintaan liittyen. Myös vertaistukea on saatavilla. Kasvatuksesta vastuussa oleville henkilöille on tarjolla tukea lapsen sijoituksen päättymisen jälkeen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Jälkihuolto.) Nuorta tuetaan itsenäisen elämän aloittamisessa, mutta on oleellista, että nuori saa kokemuksen välittävistä aikuisista vielä itsenäistymisen vaiheessakin. Yhteydenpito ja kuulumisten kysyminen voivat olla nuorelle todella tärkeitä, vaikkei tämä itse olisi yhteydenpidossa aktiivinen. (Laaksonen 2004, 10.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Kukunori ry:n Kick Off -biisileiri verkossa -hankkeeseen osallistuneiden nuorten osallisuutta biisileirillä sekä leirin vaikutuksia nuorten hyvinvointiin. Tavoitteena on tuottaa käyttökelpoista tietoa hankkeen toteuttajille sekä mahdollisille muille toimijoille. Kyseessä on pilottihanke, joten opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää hankkeen

arvioinnissa ja jatkokehittämisessä. Opinnäytetyö tukee nuorten syrjäytymistä ehkäisevää työtä tarjoamalla tietoa hankkeeseen osallistuneiden nuorten osallisuudesta ja hyvinvoinnista.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat: Miten osallisuus toteutui Kick Off -biisileirillä? Millaisia vaikutuksia biisileirillä on ollut osallistujien hyvinvointiin?

5.2 Tausta ja yhteistyökumppani

Tutkimuksen kohteena oleva Kick Off -biisileiri verkossa -hanke toteutui Kukunori Ry:n ja Helsingin kaupungin välisenä yhteistyönä. Kansalais- ja ihmisoikeusjärjestö Kukunori kehittää jäsenjärjestöilleen yhteiskunnallista hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta edistäviä toimintamalleja (Kukunori). Vuonna 2012 perustettu Kukunori Ry on saanut nimensä runoilija Lauri Viidan teoksesta Kukunori: Satu ihmislapsille. Kukunorin missiona on kehittää uusia tapoja tehdä mielenterveystyötä sekä edistää ihmisten terveyttä ja hyvinvointia kulttuurin avulla. (Kukunori. Missio, visio & arvot.)

Kick Off -biisileiri verkossa -hanke oli suunnattu Helsingin kaupungin lastensuojelun jälkihuollon asiakkaina oleville nuorille. Suomen kulttuurirahaston tukema hanke päättyi joulukuussa 2020. Hankkeen tavoitteena oli edistää osallisuutta, julkisten tilojen hyödyntämistä sekä itsenäistä musiikin tekemistä. Leiri toteutui pääosin verkkoyhteyksiä hyödyntäen, minkä ajateltiin madaltavan kynnystä jälkihuoltoon osallistumiseen. Tarkoituksena oli lisäksi kokeilla etätyöskentelymallin toimivuutta mahdollista valtakunnallista soveltamista varten. Ennen leirin alkua tehtiin rajaus, jonka mukaisesti leirillä keskityttiin rap/hip-hop -musiikin tekemiseen, ja kaikilta osallistujilta edellytettiin aikaisempaa kokemusta tästä musiikkityylistä. (Kentala 2020; Sampo Riskilä, henkilökohtainen tiedonanto 4.9.2020.)

Biisileirille valikoitui lopulta kuusi rap-musiikin tekemisestä kiinnostunutta nuorta. Leirin kesto oli kymmenen viikkoa, ja se jakautui kahdeksan viikon intensiivijaksoon ja kahden viikon verkkotukijaksoon. Intensiivijaksoon sisältyivät

viikoittaiset käynnit keskustakirjasto Oodin studiossa, verkossa toteutuneet artisti- tai ammatillaisvierailut, tekninen tuki sekä yhteinen kuuntelusessio. Verkkotukijakson aikana nuoret jatkoivat työskentelyä itsenäisemmin ohjaajien ollessa edelleen tavoitettavissa verkon välityksellä. Musiikin tuottamista varten jälkihuoltonuorille oli hankittu Helsingin kaupungin toimesta kotiäänityspaketit. Nuoret pääsivät täten tuottamaan musiikkia työntekijöiden ohjaamina kotiolosuhteissa. Lisäksi heitä ohjattiin lopullisten kappaleiden julkaisemisessa suoratoistopalveluihin. (Kentala 2020.)

5.3 Aineiston keruu, aineisto ja analyysi

Tutkimuksellinen opinnäytetyömme tarkastelee lastensuojelun jälkihuollossa olevien nuorten osallisuuden kokemuksia Kick Off -verkkobiisileirillä, sekä hankkeen vaikutuksia heidän hyvinvointiinsa. Toteutimme tiedonkeruun kyselylomakkeella (Liite 2) liitteinään saatekirje (Liite 1) sekä allekirjoitettava suostumuslomake (Liite 3). Saatekirje on muotoiltu kieliasultaan tavallista asiatekstiä yleiskielisemmäksi. Tarkoituksena on ollut tehdä kirjeestä ja näin ollen kyselystä helpommin lähestyttävä. Tutkimuksen kohteena olivat biisileirille osallistuneet nuoret, eikä erillistä vastaajien valintaa tehty ryhmän pienen koon vuoksi. Biisileirille osallistui kuusi nuorta, joille kaikille toimitettiin kyselylomake. Tutkimusympäristönä ovat jälkihuoltonuorten sisäiset kokemukset sekä niissä tapahtuneet muutokset.

Kysely toteutettiin hankkeen lopussa. Se rakennettiin mahdollisimman selkeäksi, tiiviiksi ja helposti lähestyttäväksi. Kyselyn sisältö suunniteltiin osallisuutta ja hyvinvointia käsittelevän tiedon sekä biisileirin todennäköisten vaikutusten valossa. Kyselylomake lähetettiin kommentoitavaksi biisileiriä koordinoivalle hankepäällikölle, jonka ehdotusten pohjalta siihen tehtiin tarvittavat muutokset. Hankkeen työntekijät toimittivat lomakkeet nuorille kirjekuudessa, jonka jälkeen ne palautuivat tutkimuksen tekijöille. Kyselytutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja kyselyyn vastanneille tarjottiin elokuvalippu. Kyselyä käytetään tutkimusmenetelmänä ensisijaisesti, jos tutkittavia on paljon, mutta sitä voidaan hyödyntää myös pienemmän joukon kohdalla, mikäli aihe on erityisen

henkilökohtainen (Vilkka 2007, 28). Kokemukset omasta osallisuudesta ja hyvinvoinnista kuuluvat henkilökohtaisten teemojen alueelle. Tämän vuoksi kysely valikoitui toimivammaksi aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun sijaan.

Varsinainen kyselylomake (Liite 2) sisälsi yhteensä kaksi sivua strukturoituja väitteitä ja avoimia kysymyksiä. Väitteisiin vastaajille annettiin valmiit vastausvaihtoehdot, minkä lisäksi heillä oli mahdollisuus vastata vapaamuotoisesti tiettyihin kysymyksiin. Väitteiden osalta hyödynnettiin täysin samaa mieltä, täysin eri mieltä -Likert-asteikkoa sen käytännöllisyyden vuoksi. Valmiit vastausvaihtoehdot madalsivat todennäköisesti kynnystä kyselyyn vastaamiseen, mikä tuki tutkimuksen onnistumisen edellyttämää tiedonsaantia. Avoimet kysymykset antoivat vastaajille mahdollisuuden tuoda esiin näkökulmia valmiiden vastausvaihtoehtojen ulkopuolelta. Kuuden jälkihuoltonuoren muodostamasta perusjoukosta lopullisia vastaajia oli yhteensä neljä kappaletta. Vastaamisprosentti oli siis noin 67. Vastaajat vastasivat jokaiseen strukturoituun väitteeseen, mutta yksi avoimista kysymyksistä jäi kahden vastaajan osalta ilman vastausta.

Kyselytutkimus on sekä kvalitatiivinen että kvantitatiivinen sisältäen strukturoituja väitteitä ja avoimia kysymyksiä. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmä, jossa tutkimustulosten analyysi perustuu numeroihin ja tilastoihin (Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Määrällinen tutkimus). Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmä, joka tarkastelee laajasti tutkimuskohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä. Eroavaisuuksistaan huolimatta määrällistä ja laadullista tutkimusmenetelmää voidaan käyttää samassa tutkimuksessa. (Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Laadullinen tutkimus).

Aineiston analysoinnin ensimmäisessä vaiheessa kyselytutkimuksen vastaukset yhdisteltiin väitekohtaisiksi ympyräkaavioiksi. Kaavioissa on nähtävillä valitut vastausvaihtoehdot ja niiden jakaantuminen värikoodattuina. Avointen kysymysten osalta vastaukset kerättiin kysymyskohtaisesti yhteen analysointia varten. Seuraavaksi jälkihuoltonuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin kokemuksia

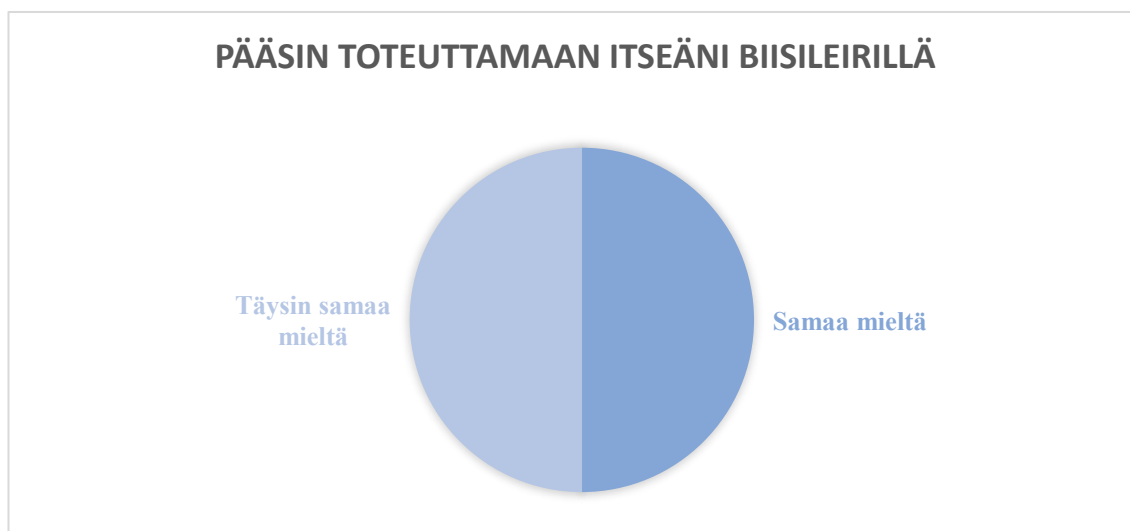
käsiteltiin tarkemmin kaavioiden ja avointen vastausten pohjalta tehtyjen päätelmien avulla. Tulokset esitellään seuraavassa luvussa yhteenvetojen muodossa. Lopuksi tuloksista tehtiin johtopäätöksiä, jotka esitellään viimeisessä luvussa.

6 TULOKSET

Biisileirille osallistuneille nuorille toteutetun kyselytutkimuksen tuloksista on nähtävillä, millaisia vaikutuksia leirillä on ollut osallistujien elämässä. Suurin osa nuorista (75 %) vastasi biisileirillä olleen elämänsä positiivisia vaikutuksia (KUVIO 1). Mahdollisuuden toteuttaa itseään voidaan nähdä vaikuttavan positiivisesti elämään. Kuten kuviosta 2 on nähtävillä, kaikki osallistujat pääsivät toteuttamaan itseään biisileirillä. Avoimen kysymyksen vastauksissa nuoret toivat esiin, millä tavoin itsensä toteuttaminen oli biisileirillä näkynyt. Vastajat olivat voittaneet pelkojaan, saaneet tehdä omien mieltymystensä mukaista musiikkia sekä asioita, joihin heillä ei ole aikaisemmin ollut mahdollisuuksia.

KUVIO 1. Positiiviset vaikutukset

KUVIO 2. Itsensä toteuttaminen

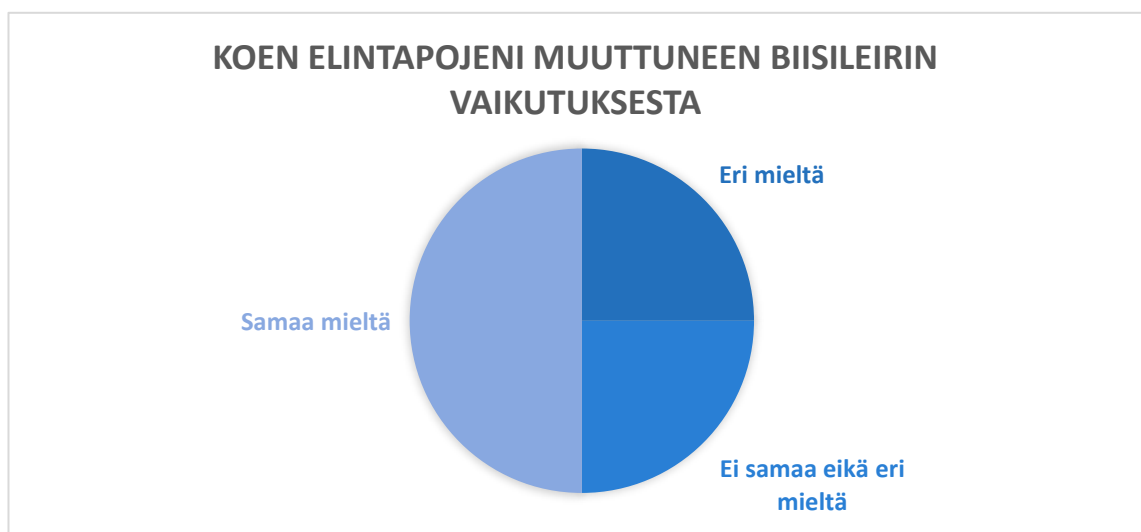
Biisileirin musiikilliset vaikutukset korostuivat kyselyn vastauksissa. Puolet vastaajista koki biisileirin lisänneen heidän kiinnostustaan musiikkia kohtaan sekä kehittäneen heidän musiikillisia taitojaan. Kaikki neljä vastaajaa olivat saaneet ideoita tulevia musiikkiprojekteja varten. Lisäksi biisileirin studiotyöskentely oli tuottanut tulosta – puolet nuorista koki oppineensa käyttämään keskustakirjasto Oodin studiota. Kysely tarkasteli myös osallistujien tulevaisuudennäkymiä. Suurin osa (75 %) vastaajista haaveilee harrastavansa tai työskentelevänsä musiikin parissa tulevaisuudessa.

Biisileirillä oli myös sosiaalisia vaikutuksia nuorten elämään. Kaikki vastaajat olivat tutustuneet biisileirin aikana uusiin ihmisiin (KUVIO 3), ja suurin osa vastaajista oli oppinut tekemään musiikkia yhdessä muiden kanssa. Sosiaaliset suhteet lisäävät osallisuutta, minkä vahvistaminen olikin yksi hankkeen tavoitteista.

KUVIO 3. Uusiin ihmisiin tutustuminen

Vastauksista on huomattavissa, että biisileirillä oli ollut osallistujien elämään konkreettisia vaikutuksia. Kuviosta 4 on nähtävillä, että puolet vastaajista koki elintapojensa muuttuneen biisileirin vaikutuksesta. Tarkentavan kysymyksen avulla selvisi, että yksi osallistujista oli raitistunut leirin jälkeen. Yksi nuorista vastasi tarkentavaan kysymykseen ”?I Still struggle on the streets”. Tämän vastauksen pohjalta voidaan olettaa, että kyseisen henkilön elämäntyyliin ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia – vastaajalla on edelleen haasteita elämässään. Elintavoissa tapahtuneiden muutosten lisäksi valtaosa vastaajista (75 %) oli saanut biisileirin avulla elämäänsä mielekästä tekemistä.

KUVIO 4. Elintapojen muutokset

Kyselylomakkeen lopussa vastaajilla oli mahdollisuus antaa palautetta biisileiristä avointen kysymysten ”Mikä biisileirissä oli hyvää?” ja ”Mitä kehittäisit biisileirissä?” avulla. Vastauksissa näkyivät biisileirin monet positiiviset vaikutukset uusien ystävyysuhteiden solmimisesta musiikin tekemiseen, omien rajojen voittaminen ja asioiden selkeytyminen. Osa vastaajista ei keksinyt biisileirissä mitään kehitettävää. Yksi vastaajista toi esiin koronan vaikutukset ja aikataulusuunnittelun, joka olisi hänen mielestään voinut tapahtua aikaisemmassa vaiheessa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselytutkimuksen tuloksiin peilaten biisileirillä on ollut useita positiivisia vaikutuksia, jotka ovat lisänneet osallisuutta ja hyvinvointia sekä vähentäneet syrjäytymisen riskiä. Myönteisillä tapahtumilla on ihmisen mielialaa edistävä vaikutus (Ojanen 2011, 206). Nuoret saivat biisileirin avulla elämäänsä mielekästä tekemistä, mistä on mahdollista tehdä johtopäätöksiä osallistujien onnellisuuden ja hyvinvoinnin vahvistumisesta. Kyselyn perusteella selvisi, että kaikki osallistujat olivat kokeneet saaneensa toteuttaa itseään. Yksi osallistujista kertoi saaneensa uusia visioita, kun taas toinen oli voittanut pelkonsa ja omat rajansa. Toisessa tutkimuksessa musiikin havaittiin vahvistavan nuorten identiteettiä, itsehallintaa ja autonomiaa (Laiho 2002). Tunne itsehallinnasta luo pohjaa itsensä toteuttamiselle. Luovuudella ja itsensä toteuttamisella on vahva yhteys yksilön hyvinvointiin (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Hyvinvointi; Isola ym. 2017). Biisileirillä oli myös suoranaisia vaikutuksia osallistujien elintapoihin ja sen kautta hyvinvointiin. Merkittävimpiä vaikutuksia oli yhden nuoren raitistuminen leirin jälkeen. On kuitenkin huomioitava myös se, ettei kaikkien osallistujien elintavoissa ollut tapahtunut muutosta parempaan.

Kuten opinnäytetyössä käy ilmi, musiikilla on huomattavasti positiivisia vaikutuksia hyvinvointiin. Tarkasteltaessa tutkimuksen tuloksia tässä valossa huomataan biisileirin musiikillisen annin vaikuttaneen osallistujien hyvinvointiin monella tapaa. Kiinnostus yleisesti musiikkia kohtaan ja tulevaisuuden haaveet musiikin parissa toimimisesta tuovat esiin sen vahvan merkityksen osallistujien elämässä. On mahdollista, että kiinnostuksen lisääntymisellä ja haaveilla on pitkäaikaisia, positiivisia vaikutuksia kyseisten nuorten hyvinvointiin, mutta myös osallisuuteen yhteiskunnassa. Musiikillinen kehittyminen ja uudet ideat musiikkiprojekteihin vahvistavat kuvaa biisileirin positiivisesta vaikutuksesta osallistujien elämään. Osallisuuden kokemus vahvistuu, kun ihminen saa tuottaa jotain merkityksellistä tavalla, joka mahdollistaa aiemmin piiloon jääneiden asioiden sanoittamisen (Isola ym. 2017). Rap/hip-hop-musiikki on väylä, jonka kautta on mahdollista käsitellä myös hyvin negatiivisia tunteita ja tuoda esiin erilaisia puolia itsestään (Yancy & Hadley 2012, xxv, xxix, xxxi). Biisileirin musiikkityyliksi valikoitui jo ennen leirin alkua juuri rap/hip-hop, mikä saattoi osaltaan edistää osallistujien mahdollisuuksia käsitellä haluamia asioita ja ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan. Vastaajat kertoivat saaneensa tehdä musiikkia itsenäisesti ja sitä kautta päässeensä toteuttamaan itseään. Kuten aiemmin on tuotu esiin, mahdollisuudet itsensä toteuttamiseen ja luovuuteen lisäävät ihmisen hyvinvointia.

Ihmisen hyvinvointiin vaikuttavat sosiaaliset suhteet ja sosiaalinen pääoma (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Hyvinvointi). Biisileirillä luotiin uusia sosiaalisia suhteita – myös ystävyysuhteita. Sosiaalisten suhteiden muodostumisella on ollut hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä vaikutuksia. Yhteisöllisessä osallisuudessa ja vaikuttamisen prosesseissa henkilö saa olla osana yhteisöä sekä vaikuttaa haluamiinsa asioihin. Yhteiseen hyvään liittyvässä osallisuudessa henkilöllä on mahdollisuus toimia yhdessä, nauttia yhteydestä muihin ihmisiin ja tulla huomioituksi. (Isola ym. 2017.) Myös Laihon (2002) mukaan musiikilla on nuorten yksinäisyyttä vähentävä ja sosiaalista pääomaa lisäävä vaikutus.

Yhteisöllisyyden rakentumisella ja yhteisen musiikin luomisella on ollut merkittäviä osallisuutta vahvistavia vaikutuksia biisileirille osallistuneiden nuorten

elämään – mahdollisuuden tehdä musiikkia yhdessä toisten kanssa voidaan nähdä lisänneen osallisuuden kokemusta ja samalla hyvinvointia sosiaalisten suhteiden kautta. Myös aktiivinen vuorovaikutus muun muassa vastavuoroisen palautteenannon muodossa on tukenut sekä osallisuutta että hyvinvointia. Salminen (2021) on saanut samansuuntaisia tuloksia. Hän on todennut tutkimuksessaan, että ryhmämuotoinen musiikin harrastaminen lisää muun muassa osallistujien toimijuutta, yhteisyyden kokemusta sekä itseilmaisua.

Kyselyyn osallistuneiden nuorten vastauksista välittyy yleinen tyytyväisyys biisileiriin ja sen positiiviset vaikutukset heidän elämäänsä. Keskimäärin kyselylomakkeen väitteiden vastaukset painottuivat täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä -asteikolla selvästi lähemmäksi täysin samaa mieltä -vastausta. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset – *Miten osallisuus toteutui Kick Off -biisileirillä ja Millaisia vaikutuksia biisileirillä on ollut osallistujien hyvinvointiin* – ovat saaneet selviä vastauksia kyselyn tulosten pohjalta. Osallisuus toteutui biisileirillä monella tavalla. Osallistajat pääsivät tekemään yhdessä itselleen mielekkäitä asioita, toteuttamaan omia ideoitaan ja luomaan uusia sosiaalisia suhteita. Biisileiri on tutkimuksen tulosten perusteella vaikuttanut positiivisesti osallistujien hyvinvointiin. Muun muassa uusien ystävien saaminen, raitistuminen leirin jälkeen ja itsensä toteuttaminen ovat selvästi myönteisiä vaikutuksia. Osallisuuden vahvistuminen on myös yhteydessä hyvinvoinnin lisääntymiseen. Musiikin vaikutukset yksilön hyvinvointiin ovat selkeät, ja biisileiri on tuonut näitä vaikutuksia osallistujien elämään.

Osallistujille jaetun kyselylomakkeen kaksi viimeistä kysymystä käsittelivät heidän kokemuksiaan biisileiristä ja antoivat mahdollisuuden esittää kehitysideoita. Kaikki vastaajat vastasivat näihin avoimiin kysymyksiin ja toivat esille kokemuksiaan biisileiristä. Vaikutusmahdollisuudet lisäävät ihmisen osallisuutta, joten kyselylomakkeen voidaan nähdä omalta osaltaan vahvistaneen nuorten kokemusta siitä, että heidän äänensä tulee kuulluksi ja että se on tarpeellinen. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa hankkeen vaikutuksista sen arviointia ja jatkokehittämistä varten. Tavoite on toteutunut kyselylomakkeen tuottaman tiedon ja sen analysoinnin kautta. Tuotettua tietoa on mahdollista käyttää uusien samantyyppisten hankkeiden suunnittelussa ja

toteuttamisessa. Myös mahdolliset rahoittajat ja yhteistyökumppanit lähtevät herkemmin mukaan, mikäli heille voidaan osoittaa, että vastaavanlaista hanketta on kokeiltu aikaisemmin ja että se on ollut tutkitusti merkittävä niin yksilöllisellä kuin yhteiskunnallisellakin tasolla.

8 LOPUKSI

8.1 Pohdinta ja kehitysehdotukset

Opinnäytetyön keskiössä olevat teemat, osallisuus ja hyvinvointi, liittyvät toisiinsa vahvasti. Tämän yhteyden vuoksi oli luontevaa valita molemmat teemat tarkastelun kohteeksi sen sijaan, että vain toinen niistä olisi valittu. Molemmat käsitteet ovat hyvin moniulotteisia, ja opinnäytetyöprosessin aikana kävimme pohdintaa siitä, keskittykö opinnäytetyö erityisesti koettuun hyvinvointiin vai hyvinvointiin yleisellä tasolla. Hyvinvoinnin käsitteleminen yleisellä tasolla osoittautui lopulta paremmaksi vaihtoehdoksi kyselylomakkeen vastausten analysoinnin yhteydessä, sillä vastauksista oli huomattavissa vaikutuksia myös kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin, ei pelkästään hyvinvoinnin kokemukseen. Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäksi tutkimuksessa oleellinen teema oli musiikki. Olimme alun perin kiinnostuneita tekemään opinnäytetyötä, joka liittyisi jollakin tavalla musiikkiin. Musiikki voi edistää sekä ihmisen osallisuutta että hyvinvointia, joten nämä teemat nivoutuivat luontevasti yhteen.

Nuorten syrjäytyminen on teema, joka otettiin mukaan opinnäytetyöhön, koska se liittyy myös osallisuuteen ja hyvinvointiin. Syrjäytyminen voidaan nähdä osallisuuden ja hyvinvoinnin puutteena, jolloin toimet, jotka edistävät osallisuutta ja hyvinvointia, vähentävät syrjäytymistä. Osa tutkimuksen kyselylomakkeen väitteistä ja kysymyksistä liittyi löyhemmin osallisuuteen ja hyvinvointiin, mutta ne tarjosivat muuta tärkeää ja hyödyllistä tietoa hankkeen toteuttajille. Näin ollen ne myös edistivät opinnäytetyön tarkoituksen toteutumista tarjoamalla monipuolista,

käyttökelpoista tietoa biisileirin hyvistä puolista, mutta myös asioista, joita olisi vielä mahdollista kehittää.

Tutkimuksen kohteena olivat biisileirille osallistuneet lastensuojelun jälkihuollon piirissä olevat nuoret. Haastavista lähtökohdista huolimatta oli ilahduttavaa huomata, miten tärkeä kokemus biisileiri kokonaisuudessaan oli osallistujille. Tutkimus vahvistaa näkemystä siitä, miten tehokas työväline musiikki on erilaisten ihmisten tavoittamiseksi. Nuorten pysyminen biisileirillä loppuun asti ei ollut itsestäänselvyys, kuten ei myöskään kyselyyn vastaaminen. Tutkimuksen tekijöiden luottamus jälkihuoltonuorten halukkuuteen osallistua tutkimukseen tuotti kuitenkin tulosta. Noin 67 %:n vastausprosentti vahvistaa sitä näkemystä. Jälkihuollon piirissä oleville nuorille kannattaa ehdottomasti jatkossakin antaa mahdollisuus osallistua erilaisiin hankkeisiin ja tutkimuksiin.

Kick Off -biisileiri verkossa oli onnistunut hanke, jolla oli osallistujien elämään hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä vaikutuksia. Biisileiri voitaisiin ottaa jatkossa käyttöön valtakunnallisesti, myös muille asiakasryhmille räätälöitynä. Biisileirillä voidaan keskittyä hyvin myös muihin musiikkityyleihin, riippuen osallistujien musiikillisista mieltymyksistä. Mikäli biisileiri keskittyy rap-musiikkiin, olisi kannattavaa valita yhdeksi leirin vetäjäksi rap-artisti. Artistin avulla osallistujat saisivat käyttöönsä tekniikoita, joilla he pystyisivät kehittymään musiikintekijöinä, esiintyjinä ja tulevina artisteina. Varsinaisten musiikillisten tuotosten lisäksi biisileirillä voitaisiin tehdä musiikkivideo yhteistyössä esimerkiksi media-alan opiskelijoiden kanssa.

Opinnäytetyön kohteena ollut tutkimus kohdistui biisileirin vaikutuksiin osallistujien elämään lyhyellä aikavälillä. Pidemmällä aikavälillä toteutetulla tutkimuksella olisi mahdollista selvittää, onko leirillä ollut pitkäaikaisia positiivisia vaikutuksia, ja miten osallistujien elämäntilanne on muuttunut biisileirin jälkeen. Tutkimuksen ensimmäinen osa toteutettaisiin biisileirin yhteydessä, ja jatkotutkimukset sijoittuisivat esimerkiksi yhden ja kahden vuoden päähän biisileirin päättymisestä. Kolmen kyselyn tulosten pohjalta voisi vertailla tapahtuneita muutoksia ja analysoida, mitkä muutoksista ovat biisileirin vaikutusta. Olisi myös kiinnostavaa tutkia biisileirin vaikutuksia osallistujien

elämään eri kohderyhmällä tai musiikkityylillä. Tutkittavat teemat voisivat olla kohderyhmän taustasta nousevia, kuten biisileirin vaikutukset mielenterveyskuntoutujien mielen hyvinvointiin tai päihdekuntoutujien päihdekäyttöön. Osallisuus voisi olla tutkittavana teemana esimerkiksi koulukiusattujen nuorten, pakolaistaustaisten tai vankilasta vapautuneiden ryhmissä.

Työ sisältää arvokasta tietoa neljän jälkihuollon asiakkaan henkilökohtaisista kokemuksista hankkeeseen, osallisuuteen ja hyvinvointiin liittyen. Tutkimusta tehdessä huomasimme, ettei aiheeseen liittyvää tutkimustietoa kyseisestä asiakasryhmästä ollut kovinkaan paljon saatavilla. Tämä sai miettimään, tuleeko jälkihuoltonuorten ääni riittävästi esille yhteiskunnassamme. Vaikuttaisikin siltä, että opinnäytetyömme on yksi niistä harvoista lähteistä, jotka tuovat kyseisten ihmisten äänen kuuluviin. Vaikka tuotetusta tiedosta ei voida luoda tutkimukseen osallistuneiden lukumäärästä johtuen yleiskuvaa Suomen jälkihuoltonuorten osallisuudesta ja hyvinvoinnista, tuottaa se kuitenkin harvinaista mikrotason tietoa, joka olisi tärkeää saada erityisesti lastensuojelun, viranomaisten ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta vastaavien tietoon. Analysoidun tiedon pohjalta olisi mahdollista kehittää lastensuojelua, palveluita ja yhteiskuntaa siten, että ne tukisivat entistä tehokkaammin jälkihuollon asiakkaiden osallisuutta ja hyvinvointia.

8.2 Musiikki seurakuntatyössä

Musiikilla on merkittävä rooli evankelis-luterilaisen kirkon toiminnassa. Tutkimuksen tekijät ovat kirkon alan opiskelijoita, minkä vuoksi opinnäytetyö tarkastelee myös biisileirin toteuttamisen mahdollisuuksia seurakuntaympäristössä. Haastattelimme kirkon työntekijöitä Paavalin, Vesilahden ja Lempäälän seurakunnista. Työntekijät kertoivat mielipiteensä biisileirikonseptista sekä sen toteuttamismahdollisuuksista osana seurakuntatyötä.

Paavalin seurakunnassa Helsingissä on toteutettu pienimuotoista biisileiritoimintaa osana nuorisotyötä vapaaehtoisen pitämän ukulelekurssin muodossa. Laajemmallekin biisileiritoiminnalle nähdään tilausta, ja sitä voitaisiin toteuttaa sekä nuorten että aikuisten keskuudessa. Nuorisotyö voisi toimia biisileirin päätoteuttajana, mutta yhteistyötä diakoniatyön kanssa voitaisiin tehdä muun muassa osallistujien löytämisessä. Pidemmän biisileirin lisäksi seurakunnassa voitaisiin järjestää lyhyempiä, viikon tai viikonlopun kestäviä leirejä. Biisileiritoimintaa voitaisiin toteuttaa tilanteesta ja tavoitteista riippuen joko etäyhteyksin tai yhteisesti paikan päällä kokoontuen. (Säde Kultanen, henkilökohtainen tiedonanto 5.5.2021; Birgitta Huhtaluhta, henkilökohtainen tiedonanto 6.5.2021.)

Vesilahden seurakunnastakin löytyy kiinnostusta biisileiritoimintaa kohtaan. Biisileirillä on hyvä olla rajattu kohderyhmä ja tyyllilaji, sillä avoimeen ryhmään ilmoittautumiseen olisi todennäköisesti suurempi kynnys, kun tarkkaa tietoa leirin sisällöstä ei olisi. Biisileiriä suunniteltaessa on myös tärkeää huomioida seurakuntalaisten tarpeet ja toiveet, jotta ei järjestetä toimintaa, johon ei lopulta osallistu kukaan. Biisileiriä suunniteltaessa on huomioitava seurakunnan työntekijäresurssit. Pienissä seurakunnissa, kuten Vesilahdessa, biisileirin järjestäminen omin voimin ei välttämättä ole mahdollista, toisin kuin seurakunnissa, joissa yhden työntekijän on mahdollista siirtyä päätoimisesti järjestämään biisileiritoimintaa. Pienissäkin seurakunnissa voidaan kuitenkin järjestää tällaista toimintaa yhteistyössä joko toisen seurakunnan tai muun ulkopuolisen toimijan kanssa. Yhteistyö ja vapaaehtoisten seurakuntalaisten osallistuminen toteutukseen voivat tuoda myös paljon lisäarvoa toimintaan. (Varpu Miettunen-Hukari, henkilökohtainen tiedonanto 3.5.2021.)

Seurakuntaympäristössä biisileiritoiminnassa voisi olla myös hengellistä sisältöä, mutta se ei toisaalta ole pakollista. Tärkeämpää voi olla osallistujan kokemus siitä, että hän on saanut mielekästä sisältöä elämänsä leirin ansiosta ja päässyt käyttämään lahjojaan, joita ei ehkä edes tiennyt omaavansa. Mikäli biisileirin osallistujat niin toivoisivat, voisi leiriin kuitenkin liittää esimerkiksi musiikkia sisältäviä hartaushetkiä. Biisileirikonseptia voisi myös muokata erityiseksi gospelmusiikkileiriksi, jossa musiikki olisi hengellistä, ja leiri tarjoaisi

mahdollisuuden syvälliseenkin hengelliseen etsintään. Tällöin leirillä hartaushetket, rukous ja yhteinen ajatusten jakaminen olisivat gospelmusiikin lisäksi keskeisiä elementtejä. Oli biisileirin musiikkityyli ja tavoite mikä tahansa, on leirillä potentiaalia tarjota osallistujille liittymäpintaa seurakuntaan ja tilaisuus nähdä seurakunnan tarjoamia mahdollisuuksia yhteyden kokemukseen laajemminkin. Biisileiritoiminta voisi tarjota myös seurakunnalle mahdollisuuden kehittyä ja uudistua entistä enemmän seurakuntalaisia kuuntelevaksi ja heitä palvelevaksi. (Varpu Miettunen-Hukari, henkilökohtainen tiedonanto 3.5.2021.)

Lempäälän seurakunnassa musiikilla on suuri merkitys – musiikkityö on tuottanut erilaisia virsimusiikkivideoita, *Pietari & Kalat* ovat tehneet levyn ja nuorten kanssa on tehty useita musiikkivideoita, joista osaan on soitettu taustat yhdessä. Säveltämistä ei kuitenkaan ole aikaisemmin harrastettu. Kiinnostus musiikkiprojekteja kohtaan on ollut havaittavissa, ja niitä tehdessä yhteishenki on ollut hyvä. Biisileiriä voitaisiin hyvin soveltaa Lempäälän seurakunnassa – vastaavalle toiminnalle voisi olla tilausta nimenomaan nuorisotyössä. Koronapandemian laantuessa seurakunnan nuorisotyönohjaaja aikookin ryhtyä toteuttamaan biisileiriä vastaavaa toimintaa kyseisessä seurakunnassa. (Jussi Salo, henkilökohtainen tiedonanto 29.4.2021.)

Haastattelujen avulla kävi selväksi, että biisileirillä ja vastaavilla toiminnanmuodoilla voisi olla kysyntää myös seurakuntatyössä, jossa musiikilla on jo valmiiksi erityinen rooli. Seurakuntalaisten olisi mahdollista osallistua biisileirin suunnittelu- ja toteutusvaiheisiin, mikä edistäisi samalla myös evankelis-luterilaisen kirkon missiota yhtenäiseksi seurakunnaksi rakentumisesta. Biisileiritoimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa kirkon olisi mahdollista tehdä yhteistyötä myös muiden toimijoiden ja kristillisten yhteisöjen kanssa.

8.3 Eettisyys ja luotettavuus

Vastuu opinnäytetyön eettisyydestä kuuluu sen tekemisestä vastaavalle opiskelijalle. Opinnäytetyön toteuttamisessa huomioidaan tutkimukseen liittyvät

eettiset ohjeistukset. Tutkimusta tehdessä tulee tutkijoiden olla esteettömiä tutkittavaan aiheeseen liittyen. Tämä tarkoittaa, että tutkijoilla ei saa olla tutkittavaan asiaan tai henkilöihin sen kaltaisia yhteyksiä, jotka voisivat vaikuttaa heidän puolueettomuuteensa. (Arene ry 2020.) Tutkimuksen tekijöillä ei ole minkäänlaisia sidonnaisuuksia kansalais- ja ihmisoikeusjärjestö Kukurori ry:hyn, tutkimukseen osallistuneisiin nuoriin tai lastensuojelun jälkihuoltoon. Näin ollen voidaan todeta esteettömyyden toteutuvan tässä opinnäytetyössä.

Tutkimuksen eettisyys perustuu ihmisoikeuksiin. Tutkimuksen toteuttajan tulee kertoa tutkittaville tutkimuksen tavoitteista ja käytettävistä menetelmistä ymmärrettävästi niin, että tutkittavat tietävät, mistä tutkimuksessa on kyse. Tutkittavien pitää vapaaehtoisesti suostua tutkittaviksi, ja heidän oikeutensa ja hyvinvointinsa tutkimukseen liittyen tulee turvata. Tutkimustietojen käsittelyn tulee olla luottamuksellista – tietoja ei luovuteta ulkopuolisille henkilöille, eikä tietoja käytetä muuhun kuin kyseisen tutkimuksen toteuttamiseen. Tutkimuksen osallistujien tulee pysyä nimettöminä sekä tulosten käsittelyssä että niiden julkaisussa. Tärkeintä tutkimuksen eettisyydessä on, että tutkimukseen osallistuvat voivat odottaa tutkijoiden olevan vastuuntuntoisia ja toimivan eettisesti koko tutkimusprosessin ajan. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 131.)

Opinnäytetyön kohteena olevassa tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota eettisyyteen kaikissa sen vaiheissa. Tutkimuksen tekijät varmistivat, että vastaajat ovat tietoisia opinnäytetyön tarkoituksesta, vastausten käsittelemisestä sekä tulosten julkaisemisesta nimettömänä. Nuoret saivat allekirjoitettavaksi suostumuslomakkeen (Liite 3), jolla varmistettiin lupa käsitellä kyselyn tuottamia tietoja. Vastaajat palauttivat vastauslomakkeensa kirjekuoressa leirin ohjaajille, jotka välittivät lomakkeet tutkimuksen tekijöille. Aineiston analysoinnissa kiinnitettiin huomiota kriittiseen näkökulmaan siten, että myös negatiiviset ja neutraalit vaikutukset tulivat huomioiduiksi. Tutkimusmateriaaleja säilytetään siten, etteivät ne päädy ulkopuolisten käsiin. Opinnäytetyön valmistuttua lomakkeet hävitetään asianmukaisesti.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee keskittyä validiteettiin ja reliabiliteettiin. Validiteetti tarkoittaa tutkimuksen kohdistumista olennaisiin

asioihin tutkimuskohteessa, reliabiliteetti tutkimustulosten muuttumattomuutta. Mikäli tutkimuksessa käytetty mittari on validi, takaa se useimmiten myös tutkimuksen reliabiliteetin. Sisältövaliditeetti tarkastelee käytetyn tutkimusmenetelmän luotettavuutta arvioimalla, vastaavatko menetelmän tuottamat tulokset siihen, mitä halutaan tutkia. Tutkimuksen kohteena olevat muuttujat tulee määritellä tarkasti, samoin kuin näihin muuttujiin vaikuttavat tekijät. (Kananen 2008, 79, 81–82.) Opinnäytetyössä käsiteltävän tutkimuksen kohteena olevat muuttujat, osallisuus ja hyvinvointi, ovat ihmisen sisäisiä kokemuksia. Muuttujien käsittely vaatii riittävää tietoa tutkittavista aiheista ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Riittävä tieto tukee tutkimuksen validiteettia. Kyselylomake on oleellinen työväline, jonka avulla osallistujien sisäiset kokemukset saadaan tuotua päivänvaloon. Taustatiedon pohjalta muodostettu kyselylomake on suunniteltu niin, että väitteet ja kysymykset liittyvät osallisuuteen ja hyvinvointiin vaikuttaviin tekijöihin.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa se, että kaksi verkkobiisileirille osallistunutta nuorta jätti vastaamatta kyselyyn. Tästä kadosta johtuen on mahdotonta luoda aukotonta katsausta kyseisen perusjoukon osallisuuden ja hyvinvoinnin kokemuksista. Tutkimuksen ulkoista validiteettia arvioidaan tulosten yleistettävyydellä, eli vastaako tutkittavien otos koko populaatiota (Kananen 2008, 81). Opinnäytetyön kohteena olevassa tutkimuksessa ulkoisen validiteetin arviointi on haasteellista perusjoukon koon vuoksi. Tulosten voi ajatella olevan yleistettävissä sen perusteella, että noin 67 % eli suurin osa perusjoukosta vastasi kyselyyn. Kuitenkin kyseisen perusjoukon kohdalla yhdenkin vastaajan vastaukset voivat muuttaa tuloksia merkittävästi. Näin ollen yleistettävyys ei välttämättä toteudu.

8.4 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön tekeminen on edennyt opintojen kanssa yhtä aikaa, ja ammatillista kehittymistä on tapahtunut sekä opinnäytetyön että muiden opintojen kautta. Kuitenkin opinnäytetyö on tarjonnut mahdollisuuden syventää osaamista tietyistä teemoista huomattavasti enemmän kuin muut opinnot. Sosionomi-

diakonin ja sosionomi, kirkon nuorisotyönohjaajan kompetensseissa eli osaamisvaatimuksissa huono-osaisuuden ja syrjäytymisen tunnistaminen, niiden vähentäminen sekä osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen ovat keskeisessä asemassa (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö; Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), diakoniatyö). Opinnäytetyöprosessin aikana ymmärrys syrjäytymisen ja huono-osaisuuden taustoista ja näiden yleisyydestä Suomessa on lisääntynyt. Myös osallisuuden monimuotoisuus ja keinot sen edistämiseen ovat tulleet tutuiksi. Osallisuutta on tärkeää tukea varhaisessa vaiheessa, jotta voidaan vähentää riskiä myöhempään yhteiskunnasta irtaantumiseen ja syrjäytymiseen.

Ammattialan kompetensseissa mainitaan haavoittuvammassa asemassa olevien puolelle asettuminen ja jokaisen ihmisen ihmisarvon kunnioittaminen (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö; Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), diakoniatyö). Nämä ovat meille itsestään selviä arvoja, jotka tulivat näkyville jo opinnäytetyön aiheen valinnan yhteydessä. Aihe, joka tarjosi mahdollisuuden auttaa yhteiskunnassa heikommassa asemassa olevia saamaan äänensä kuuluviin, oli alusta asti hyvin luonteva valinta. Kirkon aloille opiskelevina kristillinen lähimmäisenrakkkaus ja sen mukaan toimiminen kuuluvat ammatillisiin kompetensseihin, mutta nämä ovat henkilökohtaisestikin tärkeitä arvoja. Yksilön ja ihmisarvon kunnioittaminen näkyivät myös luottamuksessamme siihen, että biisileirille osallistuvat nuoret olisivat valmiita vastaamaan kyselyymme mahdollisesti haastavastakin lastensuojelutaustasta huolimatta. Emme tehneet ennakko-oletuksia nuorista heidän taustojensa perusteella, vaan näimme heidät yksilöinä, jotka ovat kiinnostuneet musiikin tekemisestä. Pyrimme myös kyselylomakkeiden analysoinnissa ja tulosten esittelyssä käsittelemään vastaajia yksilöinä, ei yhtenäisenä joukkona.

Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa pääsimme mukaan hankkeen toteuttajatahojen palaveriin, jossa oli mukana sekä Kukurori Ry:n että Helsingin kaupungin lastensuojelun jälkihuollon edustajia. Monialaisen ja moniammatillisen yhteistyön osaaminen kuuluu sosionomi, kirkon nuorisotyönohjaajien ja

sosionomi-diakonien osaamisvaatimuksiin (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö; Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), diakoniatyö). Biisileirin toteutuminen sosiaalialan ja kulttuurialan toimijoiden yhteistyönä osoitti, että moniammatillisuus voi toteutua myös sosiaali- ja terveysalan ulkopuolella olevan toimijan kanssa, ja opinnäytetyöhön kuuluva tutkimus osoitti, että tällainen moniammatillinen toiminta tuottaa hyviä tuloksia.

Rakenteellinen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen ovat keskeisiä sosiaali- ja kirkon alan työssä. Ihmisten hyvinvoinnin ja elinolosuhteiden parantaminen vaikuttamisen keinoin kuuluvat ammattialan kompetensseihin (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö; Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), diakoniatyö). Opinnäytetyö on muiden opintojen ohella vahvistanut valmiuksia nostaa esille ja pitää esillä heikommassa asemassa olevien oikeuksia ja puolustaa niitä yleisessä keskustelussa.

Opinnäytetyön tekemiseen oleellisesti liittyvä oman toiminnan reflektointi ja yhteistyö opinnäytetyöparina vahvistivat ryhmätyötaitoja sekä ammatillisen reflektion osaamista. Reflektointi ja ryhmätyötaidot kuuluvat sosiaali- ja kirkon alan tutkintojen osaamisvaatimuksiin, samoin kuin kumppanuuslähtöinen kehittäminen (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö; Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), diakoniatyö). Kyselylomakkeen laatimisvaiheessa yhteistyö toimeksiantajan kanssa kehitti osaamistamme kumppanuuslähtöisestä toiminnasta ja auttoi luomaan kyselylomakkeesta mahdollisimman toimivan sekä tutkimuksen tekijöiden että yhteistyökumppanin tarpeiden kannalta.

Eettinen toiminta niin tutkimus- ja kehittämistyössä kuin muussakin toiminnassa kuuluu sosionomi-diakonien ja sosionomi, kirkon nuorisotyönohjaajien osaamisvaatimuksiin (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö; Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK),

diakoniatyö). Kehityimme opinnäytetyöprosessin aikana arvioimaan, miten toimia mahdollisimman eettisesti tutkimuksen tekemisessä sekä tulosten käsittelyssä ja esittelyssä. Pyrimme toimimaan eettisten ohjeiden mukaisesti koko opinnäytetyöprosessin ajan ja olemaan myös kriittisiä omaa toimintaamme kohtaan.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että tutkimuksellinen opinnäytetyöprosessi on kehittänyt meitä molempia ammatillisesti sekä antanut työvälineitä tulevaa työskentelyä varten sosiaali- ja terveys- sekä kirkon alalla. Prosessi on itsessään ollut raskas, mutta olemme sen seurauksena oppineet paljon uutta sekä tutkimuksen toteuttamisesta että aihepiireistä, joihin tutkimuksemme on kohdistunut. Uskomme osaavamme sosionomeina edistää eri tavoilla yhteiskunnallista hyvinvointia sekä osallisuutta.

LÄHTEET

- Aaltio, E. (2013). *Hyvinvoinnin uusi järjestys*. Helsinki: Gaudeamus.
- Aivoliitto (24.9.2018). Musiikki antaa aivoille siivet. Saatavilla <https://www.aivoliitto.fi/aivoterveys/mieli/musiikki-antaa-aivoille-siivet>
- Arene ry (9.1.2020). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suosituksset. Saatavilla http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382
- DeNora, T. (2015). *Music Asylums: Wellbeing Through Music in Everyday Life*. Farnham: Ashgate.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Opiskelijan polku. Opintojen suorittaminen. Arviointi. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö. Saatavilla 4.5.2021 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-kirkon-nuorisoty/#48e8b5ae>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Opiskelijan polku. Opintojen suorittaminen. Arviointi. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), diakoniatyö. Saatavilla 4.5.2021 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-diakoniaty/#48e8b5ae>
- Hamarus, P. & Landén, L. (2014). Syrjäyttääkö systeemi? Teoksessa P. Hamarus, P. Kanervio, L. Landén & S. Pulkkinen (toim.), *Huuto! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta* (s. 187–188). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Heikkinen, K. (22.12.2012). Musiikki tehoaa kuin lääke. *Hyvä terveys*. Saatavilla https://www.hyvaterveys.fi/artikkeli/mieli/musiikki_tehoaa_kuin_laake

- Heino, T. & Johnson, M. (2010). Huostassa olleet lapset nuorina aikuisina. Teoksessa U. Hämäläinen & O. Kangas (toim.), *Perhepiirissä* (s. 266–293). Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
- Huhtinen-Hildén (2019). Elämän ja arjen musiikkia – musiikillisen ilmaisun monia mahdollisuuksia. Teoksessa A. L. Karjalainen (toim.), *Luovan toiminnan työtavat. Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle* (s. 21–55). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Huhtinen-Hildén, L. & Karjalainen, A. L. (2019). Luova toiminta siltana itseän, toisiin ja osallisuuteen. Teoksessa A. L. Karjalainen (toim.), *Luovan toiminnan työtavat. Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle* (s. 11–19). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hyyppä, M. T. (2013). *Kulttuuri pidentää ikää*. Helsinki: Duodecim.
- Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi, A. (2017). Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Saatavilla https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1
- Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Määrällinen tutkimus. Saatavilla 26.3.2021 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>
- Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Laadullinen tutkimus. Saatavilla 26.3.2021 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Kainulainen, S., Paananen, R., Surakka, A. & Saari, J. (2016). Nuorten huono-osaisuus – pysyvää vai ehkäistävissä? Teoksessa R. Gothóni, S. Hyväri, M. Kolkka & P. Vuokila-Oikkonen (toim.), *Osallisuus yhteiskunnallisena haasteena. Diakonia-ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan vuosikirja 2* (s. 67–84).
- Kananen, J. (2008). *Kvantti: Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karvonen, S. & Kestilä, L. (2014). Nuorten aikuisten syrjäytymisvaaraan liittyvä huono-osaisuus. Teoksessa M. Vaarama, S. Karvonen, L. Kestilä,

- P. Moisio & A. Muuri (toim.), *Suomalaisten hyvinvointi 2014* (s. 160–177). Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Kataja, K., Ristikari, T., Paananen, R., Heino T. & Gissler, M. (2014) Hyvinvointiongelmien ylisukupolviset jatkumot kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten elämässä. *Yhteiskuntapolitiikka* 79(1), 38–54. Saatavilla <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/114814/kataja.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Kentala, H. (16.12.2020). Tälläst tänää – verkkobiisileirin opit. *Kukunori*. Saatavilla <https://kukunori.fi/tallast-tanaa-verkkobiisileirin-opit/>
- Kukunori. Missio, visio & arvot. Saatavilla 25.10.2020 <https://kukunori.fi/kukunorin-tarina/>
- Kukunori. Saatavilla 25.10.2020 <https://kukunori.fi/>
- Känkänen, P. (2013). *Taidelähtöiset menetelmät lastensuojelussa – kohti tilaa ja kokemuksia* [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Tutkimus 109). Tampere: Suomen Yliopistopaino.
- L 1285/2016. Nuorisolaki. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- L 417/2007. Lastensuojelulaki. Saatavilla <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L12>
- Laaksonen, S. (toim.) (2004). *Jälkihuolto-opas*. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.
- Laiho, P. (2002). *Musiikki nuorten kehityksen ja psyykkisen itsesäätelyn tukena* [Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopiston musiikin laitos]. Saatavilla <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/9855>
- Liikanen, H.-L. (2003). Taide kohtaa elämän myös hoitolaitoksissa. *Tiedepolitiikka* 4/03. <http://elektra.helsinki.fi/se/t/0782-0674/28/4/taidekoh.pdf>
- Liikanen, H.-L. (2010) *Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus toimintaohjelmaksi 2010–2014*. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.
- McDonald, S. & Viega, M. (2012). Hear Our Voices. A Music Therapy Songwriting Program and the Message of the Little Saints through

- the Medium of Rap. Teoksessa S. Hadley & G. Yancy, *Therapeutic Uses of Rap and Hip-Hop* (s. 153–171). New York: Routledge.
- McFerran, K. (2012). "Just So You Know, I Miss You So Bad". The Expression of Life and Loss in the Raps of Two Adolescents in Music Therapy. Teoksessa S. Hadley & G. Yancy, *Therapeutic Uses of Rap and Hip-Hop* (s. 173–189). New York: Routledge.
- Niemelä, J. (2016). Sosiaalista kestävyttä edistävän soten rakentaminen. Teoksessa R. Gothóni, S. Hyväri, M. Kolkka & P. Vuokila-Oikkonen (toim.), *Osallisuus yhteiskunnallisena haasteena. Diakonia-ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan vuosikirja 2* (s. 87–108).
- Ojanen, M. (2011). *Hyvinvoinnin käsikirja*. Helsinki: Kirjapaja.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (20.1.2020). Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023: Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:2. Saatavilla <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162007>
- Reivinen, J. & Vähäkylä, L. (toim.) (2013). *Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen*. Tallinna: Gaudeamus.
- Rinne, R. & Järvinen, T. (2011). Suomalaisen koulutuspolitiikan muutos ja nuorten syrjäytyminen. Teoksessa A. Eteläpelto, T. Heiskanen & K. Collin (toim.), *Valta ja toimijuus aikuiskasvatuksessa* (s. 77–106). Vantaa: Kansanvalistusseura.
- Salminen, S. (2021). *Musiikkiharrastuksella osallisuuteen* (JYU Dissertations 380). (Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto, humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta). Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8639-1>
- Sen, A. (2009). *The Idea of Justice*. London: Allen Lane.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. Vastuualueet. Hyvinvoinnin edistäminen. Osallisuuden edistäminen. Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen. Saatavilla 4.8.2020 <https://stm.fi/syrjaytymisen-ja-koyhyden-ehkaisy>
- Särkelä-Kukko, M. (2014). Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen. Teoksessa A. Jämsén & A. Pyykkönen (toim.), *Osallisuuden jäljillä* (s. 34–50). Saarijärvi: Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry.

- Tasala, M. (26.11.2019). Jälkihuollolla itsenäiseen elämään. Talentia-lehti. Saatavilla <https://www.talentia-lehti.fi/jalkihuollolla-itsenaiseen-elamaan/>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Osallisuuden edistäminen. Heikoimmassa asemassa olevien osallisuus. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. Saatavilla 22.10.2020
<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Osallisuuden edistäminen. Saatavilla 22.10.2020
<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvointi- ja terveyserot. Eriarvoisuus. Hyvinvointi. Saatavilla 8.10.2020
<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvointi- ja terveyserot. Eriarvoisuus. Hyvinvointi. Osallisuus. Saatavilla 3.9.2020
<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Lapset, nuoret ja perheet. Hyvinvointi ja terveys. Nuorten hyvinvointi. Saatavilla 31.8.2021
<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-hyvinvointi>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Lapset, nuoret ja perheet. Työn tueksi. Nuorten syrjäytyminen. Saatavilla 3.9.2020
https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjaytyminen
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Käsikirjat. Lastensuojelun käsikirja. Työprosessit. Huostaanotto. Saatavilla 3.9.2020
<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/huostaanotto>

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Käsikirjat. Lastensuojelun käsikirja.
Työprosessit. Sijaishuolto. Sijaishuollon muodot. Saatavilla
3.9.2020 [https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-
kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-muodot](https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-muodot)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Käsikirjat. Lastensuojelun käsikirja.
Työprosessit. Jälkihuolto. Saatavilla 3.9.2020
<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/jalkihuolto>
- Thitz, P. (2013). *Seurakunta osallisuuden yhteisönä* (Diakonia-
ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 40). Tampere:
Juvenes Print. (Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto)
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2013). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*.
Helsinki: Tammi.
- Vilka, H. (2007). *Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Helsinki:
Tammi.
- Yancy, G. & Hadley, S. (2012). Introduction. Give 'em Just One Mic: The
Therapeutic Agency of Rap and Hip-Hop. Teoksessa S. Hadley &
G. Yancy, *Therapeutic Uses of Rap and Hip-Hop* (xxiii–xlii). New
York: Routledge.

LIITE 1. Saatekirje

Moro!

Olet osallistunut biisileirille, ja se alkaakin jo kohta olla pulkassa!

Olemme Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä, jossa tutkimme osallisuutta Kick Off -biisileirillä ja leirin vaikutuksia koettuun hyvinvointiin. Tutkimus tehdään kuoresta löytyvällä kyselylomakkeella, johon toivoisimme sinun vastaavan.

Kyselyn vastaukset siirtyvät leirin työntekijöiltä meille (opinnäytetyön tekijöille) ja vastaamme vastausten analysoinnista. Vastauslomakkeet eivät päädy muiden ihmisten käsiin ja ne hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Tutkimuksen tulokset julkaistaan nimettömänä. Raportoimme tulokset opinnäytetyössämme, joka julkaistaan syksyllä 2021. Sen jälkeen opinnäytetyö löytyy osoitteesta theseus.fi

Olisimme erittäin kiitollisia, jos vastaisit näihin kysymyksiin! 😊

Kyselyyn vastanneet saavat itselleen Finnkinon leffalipun.

Ps. Suljethan kirjekuoren täytettyäsi lomakkeet.

Terveisin

Tomi Vuorisalo (26 v.)

Anna Viikari (23 v.)

LIITE 2. Kyselylomake

KYSELY

Rastita sopivin vaihtoehto.

Biisileiri on lisännyt kiinnostustani musiikkia kohtaan

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Haaveilen harrastavani tai työskenteleväni tulevaisuudessa musiikin parissa

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Koen kehittyneeni musiikillisesti biisileirillä

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Olen saanut biisileirillä ideoita tuleviin musiikkiprojekteihin

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Tutustuin biisileirin aikana uusiin ihmisiin

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Olen oppinut käyttämään keskustakirjasto Oodin studiota

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Pääsin toteuttamaan itseäni biisileirillä

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Miten?

Olen oppinut tekemään musiikkia yhdessä muiden kanssa

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Sain biisileirin avulla elämäni mielekästä tekemistä

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Koen elintapojeni muuttuneen biisileirin vaikutuksesta

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Miten?

Biisileirillä on ollut elämäni positiivisia vaikutuksia

- Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei samaa eikä eri mieltä Samaa mieltä Täysin samaa mieltä

Mikä biisileirissä oli hyvää?

Mitä kehittäisit biisileirissä?

LIITE 3. Suostumuslomake

**Kirjallinen suostumus opintokokonaisuuteen kuuluvan tehtävän
hyödyntämisestä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.**

Opintokokonaisuuden ja tehtävän nimi

*Osallisuus Kick Off -bisiteiri verkossa
-hankkeessa ja vaikutukset jälki-
huellonmuorten koettuun hyvinvointiin*

Vastuuhenkilö/henkilöt

Tomi Vuorisalo ja Anna Viikari

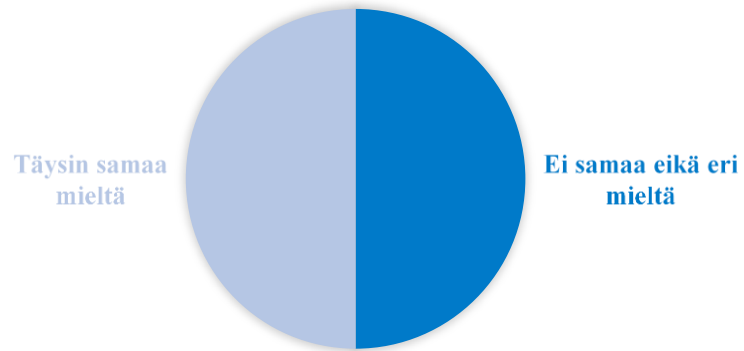
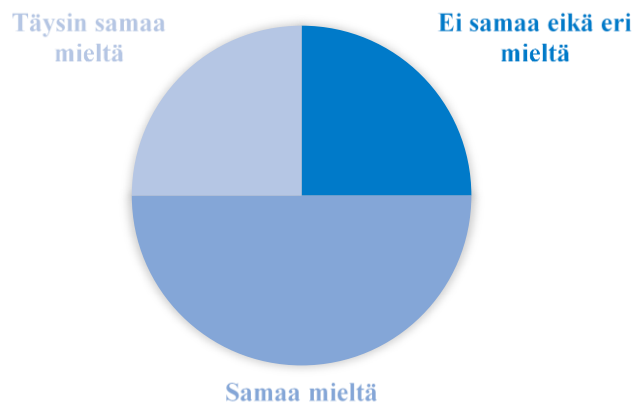
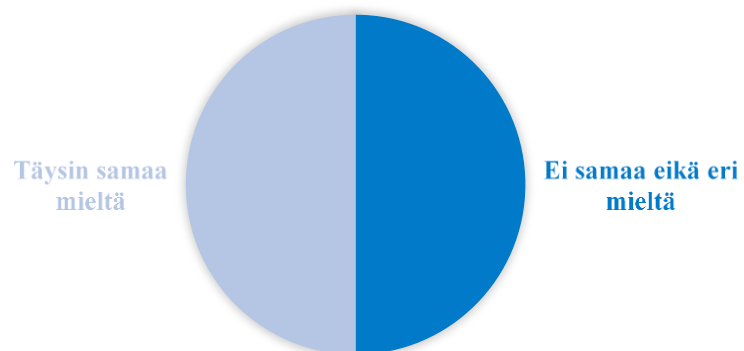
Tulokset tullaan julkaisemaan kehittämisraportissa/ tutkimuksellisessa artikkelissa/ hankkeen
jatkokehittämissä.

Minulle on selvitetty yllä mainitun tehtävän tarkoitus ja se, että kirjallista materiaalia tullaan käyttämään
Diakin tutkimus- ja kehittämistyössä. Olen tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.
Olen myös tietoinen siitä, että henkilöllisyyteni jää vain tutkijan/tutkijoiden tietoon.

Päiväys

Tutkittavan allekirjoitus, nimenselvennys ja opiskelijanumero

TULOKSET

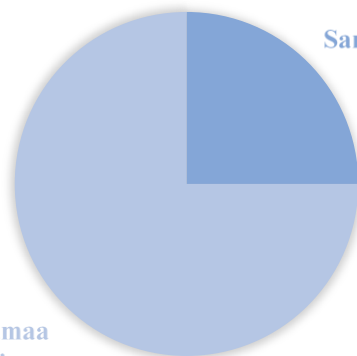
**BIISILEIRI ON LISÄNNYT KIINNOSTUSTANI MUSIIKKIA
KOHTAAN****HAAVEILEN HARRASTAVANI TAI TYÖSKENTELEVÄNI
TULEVAISUUDESSA MUSIIKIN PARISSA****KOEN KEHITTYNEENI MUSIIKILLISESTI BIISILEIRILLÄ**

OLEN SAANUT BIISILEIRILLÄ IDEOITA TULEVIIN MUSIIKKIPROJEKTEIHIN

Täysin samaa mieltä

TUTUSTUIN BIISILEIRIN AIKANA UUSIIN IHMISIIN

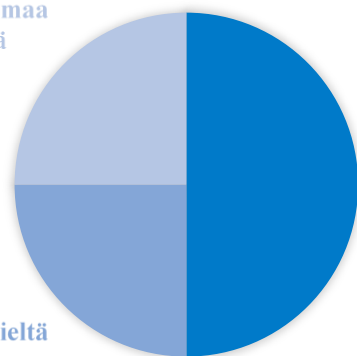

Täysin samaa mieltä

Samaa mieltä

OLEN OPPINUT KÄYTTÄMÄÄN KESKUSTAKIRJASTO OODIN STUDIOTA

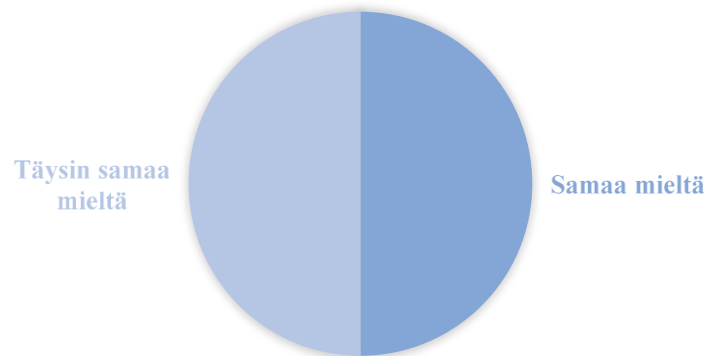
Täysin samaa mieltä

Samaa mieltä

Ei samaa eikä eri mieltä

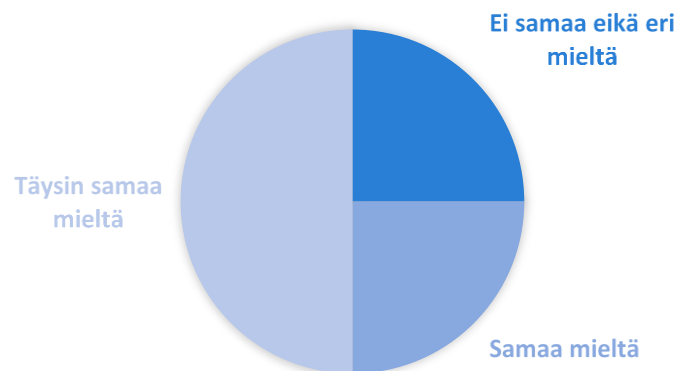
PÄÄSIN TOTEUTTAMAAN ITSEÄNI BIISILEIRILLÄ

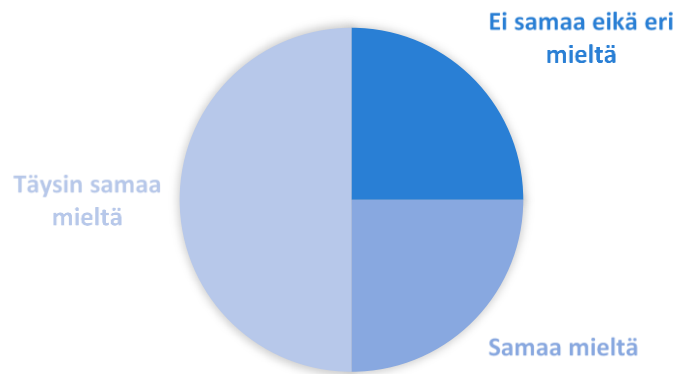
Miten?

- Sain itse tehdä melodiat ja sanat eikä kukaan sanonut vastaan.
- Sain visioita ja asioita tehtyä jotka eivät olleet päivän selviä
- Voitin omat pelot ja rajat. Se mitä halunnut tehdä aina ja nyt oli iso mahdollisuus toteuttaa.
- Musiikillisesti

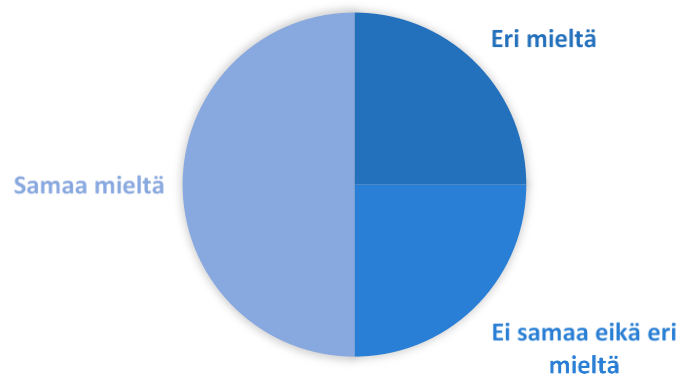
OLEN OPPINUT TEKEMÄÄN MUSIIKKIA YHDESSÄ MUIDEN KANSSA

SAIN BIISILEIRIN AVULLA ELÄMÄÄNI MIELEKÄSTÄ TEKEMISTÄ

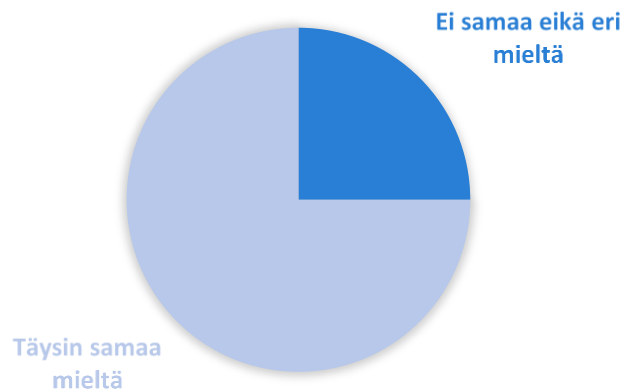
KOEN ELINTAPOJENI MUUTTUNEEN BIISILEIRIN VAIKUTUKSESTA

Miten?

- ?I still struggle on the streets
- Raitistuminen leirin jälkeen

BIISILEIRILLÄ ON OLLUT ELÄMÄÄNI POSITIIVISIA VAIKUTUKSIA

Mikä biisileirissä oli hyvää?

- Kaikki! Sai paljon uusia ystäviä
- Sain asioihin selvyyttä
- Musiikin tekeminen. Äänitykset ja omien rajojen voittaminen. Myös biisileirin vetäjät olivat huippuja. Ammattilaisia tietävät mitä tekee ja osaa samaistua.
- Opetus ja musiikin tekeminen

Mitä kehittäisit biisileirissä?

- en mitään.
- ei tule mieleen valittamista
- Korona tosin muuttaa tilannetta. Mutta ehkä aikaisempi aikataulu suunnittelu selkeentäisi.
- Leiri oli mielestäni hyvä näin